

Vrije School Den Haag Waalsdorperweg Den Haag

Basis Programma van Eisen en Wensen

Datum: 29-01-2026

Inhoudsopgave

A.	Visie	6
B.	Architectonische kwaliteitscriteria ten aanzien van belevingswaarde /beeld- en sfeerverwachting.	8
C.	Functionele kwaliteitscriteria ten aanzien van gebruikswaarde/ geschiktheid van de ruimten	10
D.	Duurzaamheid en gezondheid	19
E.	Programma van eisen techniek	24
F.	Bijlagen	27

Indeling

Het Programma van Eisen en Wensen (PvE/W)

Het programma van Eisen en Wensen bestaat uit vijf hoofdonderdelen:

A De visie van de school op onderwijs, samenleven en persoonlijke ontwikkeling.

B Beeldkwaliteit en beleving schoolgebouw

C De functionele opzet van de school

D Duurzaamheid en gezondheid

E De technische eisen

Inleiding

In dit korte Programma van Eisen worden de belangrijkste eisen en wensen voor de nieuwe uitbreiding omschreven. Het Programma van eisen is bedoeld voor het gebruik van de school bij het definiëren van de ontwerpopgave voor ontwerpers en adviseurs.

Algemeen

- . Bouwkundig renoveren
- . Afstemmen op onderwijskundige wensen
- . Geschikt maken voor toekomstige onderwijskundige visies.

De locatie

Bij de start van het proces is de vraag onderzocht of de school de voorkeur geeft in dit gebouw op deze locatie te blijven of dat er voorkeur is voor een verhuizing naar een nieuw gebouw op een nieuwe locatie. Middels een enquête en interviews met diverse gebruikers is deze vraag uitgebreid onderzocht. De conclusie luidde dat het de voorkeur heeft in dit gebouw te blijven, mits er voldoende aanpassingen gedaan kunnen worden om het gebouw aan te passen aan de huidige onderwijsseisen.

Dit Programma van Eisen is opgezet op basis van dit uitgangspunt. Het bestaande gebouw geschikt maken voor de hedendaagse onderwijsseisen.

Van toepassing zijnde regels en wetten

Naast dit programma zijn de onderstaande wetten en regels van toepassing. Van elke wet geldt de versie die op het moment van de aanvraag van de Omgevingsvergunning(en) van kracht is bepalen voor het project.

Wettelijk eisen en voorschriften

- . Besluit Bouwwerken Leefomgeving (Bbl) 2024. Niveau verbouw en nieuw (bij de uitbreiding)
- . Arbo regelgeving.
- . NEN-normen zoals voorgeschreven in de Bbl.
- . Aansluitnormen nutsbedrijven.
- . Richtlijnen Waterschappen.
- . Parkeernormen gemeente.
- . Bestemmingsplan gemeente.
- . Omgevingsplan gemeente.
- . IHP gemeente Den Haag.
- . Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Den Haag 2015

Van Kracht zijnde aanbevelingen

- . Frisse Scholen.
- . Isso normen.
- . Politiekeurmerk klasse **.

De opdrachtnemer controleert gedurende het ontwerptraject regelmatig of er veranderingen in de regelgeving plaats vinden en doet dit ook op het moment van de aanvraag van de vergunning. Bij afwijkingen tussen start van het ontwerptraject en de geconstateerde afwijkingen informeert de opdrachtnemer de opdrachtgever hierover en

geeft aan of dit consequenties heeft voor ontwerp, prijs of planning. In onderling overleg wordt bekeken welke maatregelen er genomen moeten worden en welke consequenties hieraan vastzitten.

Indien de wijzigingen reeds aangekondigd zijn door de wetgevende instantie op het moment van de opdracht aan de opdrachtnemer zijn de consequenties van de wijzigingen voor de opdrachtnemer.

A. Missie en visie

Missie Vrije School Den Haag

Missie-kern

Als Vrije School Den Haag is het onze missie om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling tot zelfstandige, vrijdenkende mensen die naar al hun mogelijkheden actief kunnen en willen participeren in de maatschappij. Daartoe helpen wij hen hun basisvaardigheden (op zowel cognitief, fysiek, emotioneel als sociaal vlak) op een gezonde manier te ontwikkelen en stimuleren wij hun eigen probleemoplossend vermogen. Bij de Vrije School haal je gewoon je diploma, maar kom je ook in aanraking met een breed spectrum aan vakken en kun je worden wie je bent.

De kernwaarden van de Vrije School Den Haag zijn:

- Wij werken vanuit het antroposofisch mensbeeld.
- Wij geven eigentijds onderwijs met ruime aandacht voor verwondering.
- Binnen ons onderwijs en binnen het rooster hebben wij aandacht voor hoofd, hart en handen.
- Naast dat je een kwalificatie behaalt, werken wij ook aan socialisatie en persoonsvorming.
- Wij hebben oog voor het individuele kind en zijn omgeving.
- Wij hebben een professionele cultuur met een goede balans tussen zakelijkheid en persoonlijke betrokkenheid.

Missiebeleid

Vanzelfsprekend hanteren we beleid om onze missie goed uit te kunnen voeren. Voorbeelden hiervan zijn:

- Missie en kernwaarden komen geregeld aan bod in de personeelsvergaderingen.
- Nieuw beleid wordt getoetst aan de missie en kernwaarden.
- Missie en visie zijn opgenomen in de schoolgids.
- In het curriculum is veel aandacht voor kunst- en ambachtvakken.
- Tijdens rapportvergaderingen wordt naar het hele kind gekeken, niet alleen naar de behaalde cijfers.

De visies van de school

Visie op lesgeven

Een holistische benadering van onderwijs

De Vrije School Den Haag is geworteld in de ideeën van Rudolf Steiner en biedt sinds 1923 vrijeschoolonderwijs voor vwo, havo en vmbo-t. De kern van de visie is dat onderwijs meer is dan kennisoverdracht: het richt zich op de geestelijke, sociale én creatieve ontwikkeling van jongeren. Het doel is dat leerlingen zelfstandig, kritisch en verantwoordelijk in de wereld staan, in plaats van alleen diploma's te halen.

Leren met hoofd, hart en handen

Naast reguliere vakken ligt er sterk de focus op kunstzinnigheid en persoonlijke expressie: muziek, eurythmie, vormtekenen en handvaardigheid zijn structureel onderdeel van het curriculum. Creativiteit wordt niet gezien als doel op zich, maar als instrument om leerlingen te helpen hun eigen talenten te ontdekken en een diepere verbinding te maken met de leerstof.

Dit past binnen het motto: "onderwijs is niet het vullen van een vat, maar het ontsteken van een vuur" (Plutarchus).

Periodisering en verdieping

In het voortgezet onderwijs wordt gewerkt met periodes: deelname aan periodelessen van drie tot vier weken in de ochtend voor vakken als geschiedenis of wiskunde. Deze blokken bieden intensieve focus, die verdieping en samenhang in het leren stimuleert.

Sociale groei en veiligheid

De school creëert een veilige omgeving waarin leerlingen sociaal-emotioneel kunnen groeien. Klassikale verbanden vormen een oefenplaats voor samenwerking, empathie en respect. Leerkrachten ondersteunen dit middels methoden als de Regenboogmethode en WMK-systemen om sociale veiligheid en ontwikkeling te monitoren.

Balans tussen autonomie en kwalificatie

Leerlingen krijgen ruimte hun leerproces mee vorm te geven: zelf keuzes maken en verantwoordelijkheid dragen. Tegelijk is er aandacht voor moderne vaardigheden zoals digitale geletterdheid en goede examenresultaten.

Een levendige, toekomstgerichte gemeenschap

De school zet voortdurend in op professionalisering en innovatie. Zo is sinds 2024 deelname in de Haagse Opleidingsschool een stimulans voor vernieuwing binnen het onderwijs. De Stichting Fonds tot Steun ondersteunt dit proces door projecten te financieren die creativiteit, vernieuwing en gemeenschapsvorming versterken.

Invloed schoolvisie op gebruik en indeling van het schoolgebouw

Als school doorlopen we momenteel een proces waarbij we kijken of onze visie aangepast moet worden of niet. Uit die gesprekken komt onder andere dat we als Vrije School in ieder geval meer flexibiliteit in ons onderwijs willen krijgen, bijvoorbeeld door middel van leerpleinen in het gebouw. Ook willen we dat er meer openheid en verbinding is met elkaar en de wereld. We willen zelf meer naar buiten en de buitenwereld meer naar binnen halen. Hiervoor is het bijvoorbeeld nodig dat in het gebouw zelf ook meer openheid komt door middel van het doorbreken van de donkere gangen.

Ambitie duurzaamheid en gezondheid

Gezondheid

De VSDH onderkent het belang van de binnen- en buitenomgeving voor de gezondheid van leerlingen en docenten. Een gezonde omgeving gedurende het hele jaar creëert rust in de klas, verhoogt de concentratie en verlaagt het ziekteverzuim.

Duurzaamheid

In aansluiting op de missie van het VSDH om als school de leerlingen te helpen bij hun persoonlijke ontwikkeling om goed voorbereid de wereld tegemoet te treden, is de kwaliteit van deze wereld, nu en in de toekomst, ook van groot belang. Rudolf Steiner was in de jaren dertig van de vorige eeuw een van de eersten die zich intensief inzette voor een gezonde en duurzame wereld.

Een duurzame aanpak is voor de VSDH dan ook een vanzelfsprekende stap. De VSDH stelt veel belang in een duurzame verbouwing van de school met aandacht voor minimalisering van het energieverbruik, verstandig omgaan met het water, hergebruik van bestaande materialen en het gebruik van natuurlijke materialen voor de nieuw toe te passen bouwdelen.

De specifieke eisen voor gezondheid en duurzaamheid staan in hoofdstuk D.

B. Architectonische kwaliteitscriteria ten aanzien van belevingswaarde /beeld- en sfeerverwachting.

Behoud van monumentale waarde

Het gebouw is in 1929 specifiek voor de Vrije School Den Haag ontworpen in een kenmerkende stijl, passend bij het antroposofische gedachtengoed. Ondanks dat het gebouw in de voorbije eeuw regelmatig verbouwd en uitgebreid is, zijn nog veel van de oorspronkelijke karakteristieken behouden. De karakteristieke stijl dient ook naar de levensduurverlengende renovatie met uitbreiding herkenbaar blijven. Klassieke details en oorspronkelijke materialen dienen zoveel mogelijk behouden te blijven. Het motto van de renovatie is: verbinden van het vrijeschoolonderwijs van de toekomst met de karakteristieken uit het verleden.

Het gebouw is op dit moment geen monument. Het gebouw ligt wel in een beschermd stadsgezicht. Afhankelijk van de aard van de verbouwing heeft de gemeente de intentie het gebouw tot (gemeentelijk) monument te classificeren. Deze behoefte bestaat niet bij de school.

Exterieur (beeldverwachting buitenkant)

B1. Uitstraling (gewenste herkenbaarheid)

Beeldverwachting, culturele waarde, betekenisvol, gebouwvorm, inpassing, dakvorm, stapeling, gevelindeling

- a. Gebouw heeft een open uitstraling naar buiten.
- b. Gebouw is goed te onderhouden en dient positief bij te dragen aan de uitstraling van de wijk.
- c. Gebouw is in staat om door de jaren heen zijn architectonische waarde te behouden.
- d. Het gebouw is visueel aantrekkelijk voor verhuur/ andersoortig gebruik in toekomst.
- e. Het gebouw sluit aan bij het karakter van de bestaande school.
- f. De aan te brengen zonwering dient een eenheid te vormen met de architectuur van het gebouw.
- g. De historische expressie van de school blijft behouden. Gevels en materialisering worden zo min mogelijk gewijzigd. De beschadigingen in de gevels worden zo onzichtbaar mogelijk hersteld. Vervangende delen zijn van hetzelfde materiaal/ vormgeving als de oude materialen.
- h. De beeldbepalende details van het gebouw worden zoveel mogelijk behouden. Waar dit niet mogelijk is, de beeldbepalende details reproduceren en opnieuw terugplaatsen.
- i. Beeldbepalende details die vervallen door gewijzigde indeling demonteren, opslaan en waar mogelijk terugplaatsen in het nieuwe gebouw.
- j. De uitstraling van de nieuw te maken gevel vormt een harmonische eenheid met het bestaande gebouw.
- k. Het exterieur (gevel, dak, kozijnen etc.) wordt middels een levensduurverlengende renovatie opgeknapt voor een periode van 40 jaar.

B2. Entree(s) (gewenste benaderbaarheid)

Entreebenadering, uitnodigend, karakter, herkenbaarheid,

- a. De bestaande entree blijft gehandhaafd.
- b. Als de begane grondvloer verlaagd wordt moet goed bekeken worden hoe de entree in proporties passend blijft bij de voorgevel.
De entree meer uitnodigend maken. Dit kan bouwkundig maar ook met bijvoorbeeld meer verlichting of een combinatie van middelen.

Interieur (beeldverwachting binnenkant)

B3. Zichtlijnen (gewenste ruimtelijkheid)

Ruimtelijkheid, aantrekkingskracht, transparantie (glaswanden)

wandopeningen en doorzichten (openheid/ beslotenheid)

- a. Om gevoel sociale veiligheid te vergroten zijn wanden langs verkeersruimten altijd voorzien van ramen.
- b. Daglicht is tot diep in de ruimten voelbaar.
- c. Het interieur moet opener, lichter en aangenamer worden. De door velen ervaren bedompte entreehal dient aantrekkelijker te worden.
- d. De bestaande duurzame interieurmateriaal als baksteen, terrazzo en natuursteen behouden.
- e. De karakteristieke details in het gebouw behouden.

B4. Kleur/ materiaal (gewenste representativiteit)

Aantrekkelijkheid, stimulerend (rust- drukte), identiteit, leesbaarheid

- f. Kleur-/materiaalgebruik sluit aan bij de kleurenvisie van Rudolf Steiner en draagt bij aan een lichte uitstraling.
- g. Gekozen kleur/ materiaalgebruik roept positieve beleving op bij gebruikers en bezoekers.
- h. Kleur en materialen zijn binnen de kleurenvisie van Rudolf Steiner afgestemd op het bestaande materialen- en kleurenpalet van de school.

B5. Trappen (gewenste verbindingen)

Ruimtelijkheid, uitnodigend, speelaanleiding, verticale verbindingen, traptypen (open -gesloten)

- a. Trappen zijn zodanig gesitueerd dat onnodig geloop door het gebouw wordt voorkomen.
- b. Trappen zijn van voldoende breedte voor het dagelijks gebruik. De breedte van de hoofdtrap is afgestemd op de drukste gebruikperiodes gedurende de dag. ('s ochtends bij opening school, na de middagpauze)
- c. De huidige stenen trappen behouden en waar nodig herstellen in originele staat.
- d. De centrale trap kan verwijderd worden als de begane grond verlaagd wordt.
- e. Stalen balustraden behouden en voorzien van een nieuwe, bij het kleurenpalet passende, kleur. De trappen dienen te voldoen aan de huidige doorvalregels nieuwbouw en zullen waarschijnlijk aangepast moeten worden. Dit aanpassen dient aan te sluiten bij de vormgeving van de balustraden.

B6. Routing (gewenste looplijnen)

Vindbaarheid, oriëntatie, herkenbaarheid, veiligheidsgevoel, verkeersruimten

- a. Streef een zo gunstig mogelijke verhouding tussen Bruto-netto oppervlakte na (verhouding Bruto Vloer Oppervlak en Functioneel Nuttig/Netto Oppervlak).
- b. Bij het opzetten van de school moet gelet worden op goed functionerende flows gedurende de dag. Met name in de ochtend en rondom de pauzes verplaatsen er grote stromen door het gebouw. Knelpunten kunnen tot opstoppen, ongelukken en irritaties leiden. Aanbevolen wordt bij het ontwerp enkele flowschema's te maken van de drukste momenten.

C. Functionele kwaliteitscriteria ten aanzien van gebruikswaarde/geschiktheid van de ruimten

Algemeen

In dit programma van eisen worden de belangrijkste gebruikseisen aan de ruimten beschreven. In de ruimtestaat overzicht en de ruimtestaat met ruimte-eisen staan de aantallen, gewenste oppervlakten en specifieke technische eisen omschreven.

C4. Buitenruimte (gewenste terreininrichting)

Inrichting, afwerkingsniveau, diversiteit

- a. Algemeen: Bij het ontwerpen van de buitenruimte dient rekening gehouden te worden met de specifieke dimensie van deze opgave. De ligging, deels uit het zicht, maken een goed doordacht ontwerp noodzakelijk.
- b. Er wordt naar gestreefd de fietsen zoveel mogelijk in de kelder te parkeren. Er ontstaat daardoor meer ruimte om het plein voor verschillende functies te benutten.
- c. Op het buitenterrein voorzieningen aanbrengen die de leerlingen verleiden tot actief gebruik. Voorbeelden zijn mini basketbalveldjes of tafeltennistafels. Keuzen hiervoor in overleg met de school.
- d. Op het terrein voldoende (zit)plekken voor chillen en ontmoeten. De zitmogelijkheden zo min mogelijk uit te voeren als zitbanken, maar meer als onderdeel van het ruimtelijk ontwerp zoals banden rondom boom- of groenvoorzieningen.
- e. Afwerking terrein afstemmen op bestaande bestrating.
- f. Buitenverlichting dient in eerste instantie voor het creëren van een buitenruimte die door iedereen op elk moment als veilig wordt ervaren. Er is daarom voldoende buitenverlichting om donkere en onveilige plekken te voorkomen. Bij de entree buitenverlichting toepassen ter accentuering van de entree.
- g. Een vorstbestendige buitenkraan is al aanwezig bij het pand. Deze dient behouden te blijven, of indien op een buitenwand die bebouwd wordt (en daarmee een binnenwand wordt), verplaatst naar een andere positie op een gevel. Een en ander in overleg met de gebruikers.
- h. Bestaande vluchtingen dienen behouden te blijven. Vluchtroute buiten mag anders verlopen zolang de route hindernisvrij naar de openbare weg leidt.
- i. De buitenruimte toont de ambitie van een gezonde en natuurlijke omgeving. Een ambitie die zowel de school als de gemeente uitdragen. In het te maken integrale ontwerp voor de buitenruimte worden vergroening, ecologie en klimaatadaptatie in het ontwerp verankerd.
- j. In de buitenruimte extra spatwaterdichte wcd (wandcontactdoos)-aansluitingen aanleggen (IP 54), posities in overleg met de opdrachtgever.

C5. Openbaarheid

Openbaarheid, terreinafscheiding, vandalisme

- a. Ontwerp van het gebouw, terreininrichting en afscheiding dient niet uit te nodigen tot vandalisme.
- b. De buitenruimte is uitgerust met voldoende slagvaste buitenverlichting. Minimale verlichtingsniveau overdekte buitenruimte dient 250 lux te zijn.
- c. De terreinafscheiding naar de openbare weg maakt een integraal deel uit van de architectuur van het gebouw.
- d. Het deel aan de achterzijde (grenzend aan het Hubertuspark) en de zuidzijde van het terrein afscheiden met een robuust, moeilijk overklimbaar hekwerk met een hoogte van minstens 2.00 meter.

Gebruikersgroepen (gebruikstijden)

C6. Toegankelijkheid

Gebouwbeheer, intercom, toegangsdeuren, afsluitbaarheid, berguimten derden, openingstijden (gebruik na schooltijd).

- a. De school dient integraal toegankelijk te worden gemaakt. Op dit moment wordt hier nog niet aan voldaan.
- b. Om deze toegankelijkheid te bereiken dient de school voorzien te worden van een lift die toegankelijk is voor mindervalide. De te stellen eisen aan de lift conform eisen BBL en bijbehorende NEN-normen.
- c. Bedieningsknoppen (lichtschakelaars, sluitwerk en apparaten) bevinden zich op een hoogte tussen de 1050 en 1200 mm, gelijk aan de bestaande bedieningsknoppen. Alle bedieningsknoppen op gelijke hoogte aanbrengen.
- d. De lift robuust uitvoeren met eenvoudig te reinigen wanden, vloer en plafond.
- e. Alle ruimten zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
- f. Niveauverschillen mogen geen belemmering opleveren voor rolstoelgebruikers/slechtzienden.
- g. Uitzondering is het lokaal op de zolderverdieping in de vleugel van 20145.
- h. Netto breedte van verkeersruimte voor loopverkeer, exclusief garderobe/ werkplekken, is afgestemd op het gebruik, doch niet minder dan 1.80 m.
- i. Per bouwlaag voorzien in verhuisramen in gevel, zodat vrije doorgang kan worden gecreëerd van min. 2,4 x 1,8 m.
- j. De grote zaal dient voor gebruik buiten schooltijden van buiten toegankelijk te zijn zonder dat de hele school toegankelijk is. De Grote Zaal kan dan buiten schooltijden zelfstandig gebruikt worden. Om zelfstandig gebruik mogelijk te maken is bij de Grote Zaal een ruimte met een pantry en met minimaal twee toiletten nodig die geen toegang tot de rest van de school noodzakelijk maken.
- k. De Grote Zaal heeft bij voorkeur een klimaatinstallatie die onafhankelijk van de rest van de school kan functioneren en kan worden bediend.
- l. Voor de Grote Zaal een aparte toegangssleutel maken. Het slot dient ook met de hoofdsleutel te openen te zijn. Overwogen moet worden om de toegangsdeur van de Grote Zaal te voorzien van een elektronisch slot.

C7. Multifunctionaliteit

Compartimentering, opdeelbaarheid, paneelwanden, openingstijden

- a. Het gebouw dusdanig te compartimenteren dat er geen brandmeldinstallatie met volledige bewaking nodig is.
- b. Te regelen installaties (incl. beveiliging) staan multifunctioneel gebruik niet in de weg.
- c. Onderdeel van het ontwerp is een sleutelplan voor de hele school. In dit sleutelplan dient iedere gebruiker met zijn eigen sleutel de voor hem/haar relevante ruimten te kunnen openen. In het sleutelplan ook rekening houden met gebruik door derden buiten de schooltijden.

Functionaliteiten (binnenactiviteiten)

- a. In de gehele school voldoende ruimte aanbrengen om resultaten van leerlingen te exposeren. Dit kan middels vitrines, sokkels, hangend aan plafonds. Het kan gaan om creatieve werkstukken, resultaten van technische experimenten, werkstukken uit vaklessen etc.
- b. Deze expositie inrichting dient een samenhangende invulling van de school te zijn, verbonden met het schoolontwerp.

C8 Pauzeren-, ontmoetingsruimten

- a. Het gebouw beschikt over (multifunctionele) centrale ontmoetingsruimte/ pauzeruimte voor leerlingen.
- b. Gebouw is zodanig opgezet dat zij geschikt is voor het houden van voorstellingen met cultureel karakter.
- c. Gebouw(inrichting) moedigt leerlingen aan om vanuit verschillende perspectieven naar de wereld om hen heen te kijken.

- d. Centrale ontmoetingsruimte is berekend op 0,4 m2 per persoon. Bij slecht weer kan ook de Grote Zaal gebruikt worden als pauzeruimte.
- e. Gebouw beschikt over (centraal) gelegen keukenvoorziening voor multifunctioneel gebruik. De benodigde voorzieningen voor de keuken staan vermeld in de ruimtestaat.
- f. De keukenvoorziening dient direct gekoppeld te zijn aan de centrale pauzeruimte.
- g. De keuken dient ook te fungeren als een kookklas. Deze kookklas is geschikt voor 16 leerlingen. De voorzieningen staan vermeld in de ruimtestaat, kookklas/keuken.
- h. Ten behoeve van de keuken rekening te houden met het plaatsen van een vetvangput die van buitenuit te legen is. Vetvangput moet bereikbaar zijn vanaf de openbare weg.
- i. In de nabijheid van de pauzeruimte voldoende toiletten plaatsen.

Kantine

De school heeft een kantine met voldoende ruimte voor leerlingen om te pauzeren.

- a. De kantine is direct gekoppeld aan de centrale hal.
- b. De kantine heeft een sterke verbinding met de buitenruimte, zowel visueel als fysiek.
- c. De kantine dient een lichte en uitnodigende ruimte te zijn. De beoogde locatie van de kantine ligt aan de noordzijde van het gebouw. In het ontwerp moeten maximale inspanningen gedaan worden om in deze ruimte voldoende daglicht (en liefst direct zonlicht) te krijgen.
- d. De akoestiek moet rustig en prettig zijn. De vloer uitvoeren in een geluiddempende uitvoering.
- e. De kantine direct verbinden met de keuken. Een balieruimte scheidt de keuken van de kantine.
- f. In de kantine is ruimte om enkele werken van leerlingen te exposeren.
- g. De basisfunctie van de kantine is pauzeruimte voor leerlingen. De kantine moet evenwel flexibel te gebruiken zijn voor bijvoorbeeld een overleg of teampresentatie.

Grote Zaal

Vanaf de opening van het gebouw heeft de VSDH een Grote Zaal voor optredens, bijeenkomsten en lessen. De zaal is na bijna 100 jaar nog grotendeels gelijk aan de oorspronkelijke zaal en moet zijn karakter behouden in de gerenoveerde school.

- a. Karakter en uitstraling ruimte behouden. Details behouden en renoveren.
- b. Bij voorkeur podium verlagen naar zaalniveau.
- c. Mogelijkheid podium af te scheiden van de Grote Zaal om zo twee lessen tegelijkertijd te kunnen geven.
- d. Geluidsisolatie flexibele paneel scheidingswand: Geluidsisolatiewaarde $R_w > 48\text{dB(A)}$. Deze isolatiewaarde geldt voor panelenwand in gesloten toestand, inclusief de vaste wand eromheen en inclusief de aansluitingen.
- e. De huidige 'regisseur kamer' behouden en renoveren.
- f. Het huidige beweegbare tribune renoveren en weer bruikbaar maken of vervangen door nieuw beweegbare tribune.
- g. De Grote Zaal moet apart te gebruiken zijn door derden buiten de schooltijden. Hiervoor ook voldoende toiletten (waaronder een miva-toilet) plaatsen in de nabijheid van de Grote Zaal.
- h. De relatie met de entreehal verbeteren, bijvoorbeeld door het glas in de deur terug te plaatsen. Daarbij wel rekening houden met de behoefte aan privacy tijdens de (euritmie)lessen.
- i. In de nabijheid van de Grote Zaal opslagruimte voor kleding en attributen maken.
- j. In de nabijheid van de zaal twee kleedruimten plaatsen.
- k. Verdere eisen (technisch en ruimtelijk) zie ruimtestaten.

Mediatheek

Voor leerlingen die zelfstandig willen werken, rustig willen werken of zich willen terugtrekken is er een mediaruimte in de school. De mediatheek is een open en transparante ruimte die ook na schooltijd is te gebruiken door de leerlingen. De mediatheek moet flexibel zijn om veranderende inzichten over onderwijs, veranderende studiemethodieken en technische veranderingen te kunnen accommoderen.

- a. De mediaruimte is op de begane grond, nabij de entree zodat deze ook makkelijk in de pauze en na schooltijd gebruikt kan worden.
- b. Voor de grootte en de voorzieningen van de mediatheek zie de ruimtestaat.
- c. De sfeer in de mediatheek is geborgen. De leerlingen moeten zich er thuis voelen. Het moet zowel huiselijk zijn als een serieuze studieruimte.
- d. In de mediatheek een plek creëren waar het extra stil is (concentratieruimte). Deze concentratieruimte moet ook van de gang toegankelijk zijn.
- e. De mediatheek heeft voldoende voorzieningen voor digitaal werken.
- f. De mediatheek heeft voldoende wandruimte voor boekenkasten.
- g. De mediatheek heeft een afgescheiden werkruimte voor de mediathecaris.

C9. Leren

Onderwijsvisie, werkvormen, collectieve ruimten, groepsgrootten

- h. De ruimten voor onderwijsactiviteiten zijn afgestemd op minimaal 1,6 m² per leerling en 4m² voor de docent. (Ter illustratie: bij 30 leerlingen plus docent is dit 52 m²). In de ruimtestaat staan de exxacte minimale afmetingen van de diverse lokalen.
- i. Elke lesruimte (tenzij anders beschreven in de ruimtestaat) heeft een wastafel met koudwater aansluiting nabij de entree van de ruimte. De kraan mag niet beweegbaar zijn buiten het wasgedeelte. Rondom de wastafel een tegeltableau van de plint tot 1 meter boven de wastafel. Het tegelwerk aan de zijanten minimaal 1 tegel van 150 mm breed uit laten steken.
- j. De watertoevoer en de afvoer moeten via de wand verlopen en mogen niet door de vloer. In het laatste geval is de vloerreiniging namelijk problematischer.
- k. Groepsruimten hebben minimaal 10 m² vrij wandoppervlak voor onder andere presentatiedoeleinden.
- l. Voor elk lokaal rekening te houden met een gecombineerd digi-analoog schoolbord. Positie van het bord aan zijde entree lokaal en nabij wastafel. Positie bij voorkeur zodanig geplaatst dat leraar niet tussen bord en raam staat.
- m. Voor specifieke eisen themalokalen zie de beschrijving bij de punten C.
- n. Voor de overige eisen zie de ruimtestaat met ruimte-eisen en het technisch Programma van Eisen.

C10 Cultuur en werkplaatsen

Algemeen

- o. Cultuur neemt een belangrijke plaats in bij het vrijeschool onderwijs. Aan deze ruimten dient veel aandacht besteed te worden. De ruimten dient in aankleding, vorm en voorzieningen afgestemd te zijn op de functie.
- p. De culturele ruimten zijn nu nog over het gebouw verdeeld. Als het mogelijk is, bestaat de voorkeur deze ruimten meer in de nabijheid van elkaar te plaatsen.
- q. Niet alle culturele ruimten worden intensief gebruikt. Het is de intentie om een deel van de culturele ruimten meer multifunctioneel in te zetten.

Toneel, theater, dramatische expressie

- r. Er is een ruimte in de school aanwezig die gebruikt kan worden voor dramatische expressie.
- s. Het lokaal voor dramatische expressie zal gedeeld worden met andere functies.
- t. Meest voor de hand liggende ruimten voor dramatische expressie is de Grote Zaal of een eurielmielokaal.

- u. In de buurt van het beoogde lokaal voor dramatische expressie zal opbergruimte gecreëerd moeten worden voor kleding en attributen. Voor omvang zie de ruimtestaat.

Muziek, koor

De VSDH geeft onderwijs in muziek en (koor)zang. Dit zullen waarschijnlijk twee ruimten zijn vanwege de verschillende eisen aan de ruimten.

- a. Het maken van muziek mag niet storend zijn voor andere leslokalen. Positionering in het gebouw en geluidsisolerende maatregelen moeten dit voorkomen. Voor geluidseisen zie technisch Programma van Eisen.
- b. Akoestiek muziekruimte: nagalmtijd circa 0,8 sec.
- c. Akoestiek koorruimte: nagalmtijd 1,5 sec.
- d. Bij muziekruimte akoestische panelen op plafond en aan de wanden.
- e. De muziekruimte heeft voldoende opbergruimte voor gitaren en djembés. De ruimte voor muziekonderwijs is minimaal 80 m² groot. (Netto vloeroppervlakte)
- f. Aan het muzieklokaal zijn twee studio's gekoppeld waar met kleine groepen afgezonderd muziek gemaakt kan worden. Elke studio is circa 12 m² groot.
- g. Verdere uitvoering volgens de ruimtestaat Met de muziekdocenten dient overlegd te worden hoe de functionele invulling van de ruimten.

Euritmie

- h. Vrije ruimte zonder obstakels.
- i. Houten zwevende vloer. Eisen vloer volgens technisch Programma van Eisen.
- j. Opbergruimte voor tassen in de ruimte langs de wand, op zodanige wijze dat dit niet leidt tot gevaarlijke situaties als struikelen en vallen.

Houtbewerking, metaalbewerking, textiel, tekenen, keramiek

- a. De vakken houtbewerking, metaalbewerking, textiel, tekenen en keramiek hebben elk een eigen ruimte.
- b. De voorzieningen van deze ruimten uit te voeren volgens de lijst lokalen.
- c. De werkplaatsen hebben voldoende bergruimte in de directe nabijheid van het lokaal. De bergruimten zijn goed bereikbaar vanaf de begane grond of via de lift.
- d. Voor houtbewerking en metaalbewerking rekening te houden met goederen van grote lengte die niet in een reguliere lift passen. Deze goederen moeten rechtstreeks van buiten naar de opslagplaats vervoerd kunnen worden.
- e. Machinale timmerwerkplaatsen en metaalwerkruimten zijn gescheiden van andere ruimten conform norm Arbocatalogus-VO-ruimten voor techniekonderwijs en voldoen aan normen uit Arbocatalogus-VO (lasdampen, stofexplosiegevaar, noodstopshakelaars, wasgelegenheden, vaste aansluitingen voor machines etc.)
- f. Het textiellokaal heeft een knipruimte nodig. In de huidige opzet van het gebouw is dit een aparte ruimte. Een aparte knipruimte moet direct bereikbaar zijn vanuit het lokaal. Indien deze in het lokaal een plek moet krijgen zal het lokaal daarvoor minimaal 70 m² groot zijn.
- g. Voor het keramieklokaal is een oven nodig. Het heeft de voorkeur om de oven in een nabijgelegen, afgesloten ruimte te plaatsen. Dit is veiliger en het lokaal is daardoor flexibeler te gebruiken.
- h. Veiligheidseisen oven volgens technisch Programma van Eisen.

C11 Lokalen voor Binask: Biologie, Natuurkunde en Scheikunde

- a. In het gebouw dienen aparte ruimten voor biologie, natuurkunde en scheikunde aanwezig te zijn.
- b. Naast deze drie lokalen is er een aparte practicum lokaal met de benodigde voorzieningen voor het uitvoeren van verschillende soorten practica.

- c. De Binask lokalen en het practicum lokaal in elkaars nabijheid groeperen.
- d. De grootte en de voorzieningen van deze lokalen volgens de beschrijving in de ruimtestaat.
- e. Gekoppeld aan het Scheikundelokaal is een ruimte voor de TOA (technisch ondersteuningsassistent) voor het voorbereiden van de proeven en het opslaan van de materialen. De inrichting en de veiligheidsmaatregelen van deze ruimte staat beschreven in de ruimtestaat.
- f. Tussen het scheikundelokaal en de TOA-ruimte is er een rechtstreekse toegang. Deze toegang dient afsluitbaar te zijn. De TOA-ruimte heeft ook een eigen toegang om de ruimte te betreden zonder eerst door het scheikundelokaal te moeten lopen.
- g. Naast de TOA-ruimte dienen nog twee opslagruimten geplaatst te worden in de nabijheid van de Binasklokken. Deze behoeven niet rechtstreeks uit de lokalen ontsloten te worden.
- h. De inrichting van de vak- en practica lokalen [demonstratietafels, zuurkasten] voldoen aan norm Arbocatalogus-VO - bij praktijkruimten is rekening gehouden met de aan- en afvoer van materialen conform norm Arbocatalogus- VO
- i. Bij de Binaskruimten is een leerplein waar leerlingen onder toezicht zelfstandig kunnen werken. Vanuit de klassen en de TOA-ruimte dient voldoende toezicht te zijn op deze ruimte.
- j. In het scheikundelokaal dient een demonstratietafel geplaatst te worden met een waterbak, warm- en koud natuurkundelokaal en practicumruimte dienen een aansluiting voor gas aangebracht te worden. Ook als voor de warmteopwekking van het gebouw geen gasaansluiting meer nodig is.
- k. Voor de exacte eisen aan de binasklokken wordt verwezen naar de technische eisen Binask lokalen.
- l. Voor de uitwerkingsfase een apart PvE voor de inrichting van de Binasklokken opstellen voor een goede afstemming tussen installateur gebouw en installateur Binaksvoorzieningen.

C12 Sporten

- a. De gymzaal blijft behouden voor gymonderwijs.
- b. De ruimte dient volledig vernieuwd te worden.
- c. De geluidsisolatie naar de overige ruimten dient verbeterd te worden. In het VO moet vastgesteld worden welke waarden technisch en economisch te realiseren zijn.
- d. Ten behoeve van het sporten twee kleedkamers realiseren. De huidige kleedkamers voldoen niet meer. Per kleedruimte zijn er twee douches gewenst. Deze douches dienen met een deur afgeschermd te kunnen worden. Onder en bovenzijde van de deur blijven open.
- e. Voor de docent een kleedkamer met douche en toilet.
- f. De eisen te stellen aan de gymzalen en annexen de richtlijnen van KVLO voor bewegingsonderwijs aanhouden (handboek Kwaliteitskader huisvesting bewegingsonderwijs, 2024). Het is bekend dat de richtlijnen voor de afmetingen van de gymzaal (lengte, breedte en hoogte) niet gerealiseerd kunnen worden. Dit wordt door de school geaccepteerd.
- g. De akoestische waarden conform richtlijnen KVLO, meest recente versie op moment van vergunnen.

C13 Werk en kantoorruimten

- a. Het gebouw beschikt over voldoende pauzeruimte en werkruimten voor leerkrachten
- b. De personeelsruimte van de school is ingericht met (of in nabijheid) een pantry, garderobe en eigen sanitair.
- c. De werkplekken voldoen aan Arbo-eisen zoals beschreven en toegelicht in Arbocatalogus PO/ VO.
- d. Het gebouw beschikt over kantoorruimte voor directie, administratie en overige functie.
- e. De grootte en eisen van de kantoorruimten volgens de beschrijving in de ruimtestaat.
- f. De rectorkamer voorzien van een overlegplek voor minstens 6 personen.
- g. Het gebouw beschikt over meerdere ruimten (beschrijving aantal ruimtestaat) die kunnen functioneren als afsluitbare vergader-, werk- of overlegruimten. Hierin dient onderscheid gemaakt te worden tussen

overleg ruimten voor het personeel onderling en overleg ruimten met ouders/leerlingen.

- h. De overleg ruimten met ouders, leerlingen in de nabijheid van de entree. Er dient voorkomen te worden dat externen door de hele school moeten lopen om een overleg ruimte te bereiken.
- i. De overleg ruimten voor het personeel in de nabijheid van de werkplekken.
- j. De overleg ruimten moeten geschikt zijn voor vertrouwelijke gesprekken en daarvoor voldoende afgesloten te zijn, met voldoende akoestische isolatie opdat gesprekken niet gevolgd kunnen worden buiten de overleg ruimte. De ruimte is geen doorgang naar een andere ruimte.
- k. Naast deze af te sluiten overleg ruimte is het wenselijk in het gebouw meerdere plekken te creëren voor informeel overleg of voor samenwerking. Zowel voor leerlingen als docenten. De ruimten voor de leerlingen vooral groeperen rondom de lesruimten. Voor docenten bij de werk- en kantoorruimten.
- l. Ten behoeve van het toezicht in de school een receptieruimte plaatsen nabij de entree. Vanuit de receptie is goed overzicht op de in- en uitgaande stromen. Vanuit de receptie is zicht op de buitendeur, bij voorkeur fysiek en kan de deur bediend worden.
- m. De ruimte voor de conciërge(s) tevens positioneren nabij de ingang op een centrale, goed bereikbare plek in het gebouw.

C14 Bergruimten

- a. Gebouw beschikt over voldoende bergruimte voor algemene opslag. Voor algemene opslag (dit is het opslag dat in het PvE niet specifiek bij een ruimte beschreven is) te reken op tenminste 1 m² per 4 leerlingen, verspreid door het gebouw.
- b. Het gebouw beschikt over een schoonmaakwerkkast van voldoende omvang. In deze werkkast dient voldoende opslagruimte te zijn voor schoonmaakmiddelen. In de werkkast is er tevens ruimte voor het opstellen van een schoonmaakkar.
- c. De schoonmaakwerkkast bij voorkeur in de buurt van de lift plaatsen.
- d. De schoonmaakruimte is niet toegankelijk voor leerlingen.
- e. Verdere voorzieningen van de schoonmaakkast conform beschrijving ruimtestaat. (Uitstortgootsteen, warm/koud water, elektra, opslag stofzuiger, ophangstelsel zodat bezems en andere materialen niet op grond staan.
- f. Reken op extra bergruimte bij evt. activiteiten multi-functioneel (mede)gebruik - bergruimte is afsluitbaar en voorzien van wandcontactdozen - gebouw VO beschikt over archiefruimte, kleine werkplaats voor conciërge en een opslagruimte (materialen) - kopieerapparaten (indien aanwezig) worden in aparte, geventileerde ruimten geplaatst conform Arbocatalogus PO/ VO.

C15 Technische ruimten

- a. Het gebouw heeft voldoende technische ruimten voor het goed kunnen functioneren van de technische voorzieningen.
- b. Voor de datasystemen is er een MER-ruimte aanwezig. Grootte en inrichting van de MER-ruimte volgens ruimtestaat.
- c. De MER-ruimte zodanig in het gebouw positioneren dat vanuit de MER -ruimte de afstand tot elke ruimte minder dan 50 m is.
- d. De ruimten voor de installaties afstemmen op de omvang van de installaties. De installatieruimten mogen niet buiten de envelop van het gebouw vallen. Het dak aan de voorgevel mag niet opengemaakt worden t.b.v. de installaties.

C16 Overig

Garderobe, bergings- en watervoorzieningen bij de lokalen

- a. Het gebouw beschikt over voldoende opbergmogelijkheden voor o.a. jassen, tassen - garderobes
- b. Garderobes zijn zoveel als mogelijk geïntegreerd in bouwkundige wanden.
- c. Garderobes moeten voorzien in jashaken en opberg/hang mogelijkheid voor tassen. De jashaken dienen te voldoen aan de veiligheidsregels garderobes (geen gevaar voor verwonding).
- d. Garderobehaken (minimaal 150 mm h.o.h.) zijn met de open zijde naar de muur geplaatst.
- e. In de nabijheid van elk lokaal moeten jashaken worden opgehangen in aantal gelijk aan het maximale aantal leerlingen waarop het lokaal is gedimensioneerd. Ook deze haken dienen te voldoen aan de veiligheidsregels garderobes.

Lockers

- a. In de school dienen voldoende afsluitbare lockers geplaatst te worden. Totaal aantal te realiseren lockers: 500 stuk.
- b. De ruimte voor de kluisjes dient zodanig gesitueerd te zijn dat toezicht gewaarborgd is en dat er geen logistieke knelpunten optreden.
- c. De lockers op de begane grond positioneren, direct bereikbaar van de entreehal zonder door de school behoeven te lopen. De lockers zijn zodanig gesitueerd dat toezicht gewaarborgd is en dat er geen logistieke knelpunten optreden.
- d. Hoogste locker op maximaal 1.80 meter (bovenkant locker).
- e. Afmetingen lockers (hxbxd: 300x300x500 mm).
- f. De lockers dienen elektronisch geopend te kunnen worden middels een pasjessysteem.
- g. Lockers deugdelijk uitvoeren in nader te bepalen kleur.

Toiletten

- a. Het gebouw dient voldoende toiletten te hebben voor leerlingen en docenten. Aantal dient gebaseerd te zijn op de arbo-catalogus sanitaire voorzieningen.
- b. De toiletten te verdelen naar geslacht, behoudens per verdieping één genderneutraal toilet.
- c. De genderneutrale toiletten dienen direct van de gang bereikbaar te zijn.
- d. Bij jongenstoiletten kunnen de helft van de toiletten vervangen worden door urinoirs. Per toiletgroep dient altijd een afsluitbaar toilet aanwezig te zijn.
- e. De toiletten voorzien van hangende toiletten, hufterproof.
- f. Wasbakken alleen met koudwaterkranen uitvoeren.
- g. Kranen mogen niet draaien.
- h. Boven elke wasbak één spiegel opgenomen in het vlak van het tegelwerk.
- i. Toiletten personeel in de nabijheid van de werkruimten personeel.
- j. In toiletten personeel in elke toilet een kledinghaak aanbrengen.
- k. In het gebouw één mindervalide toilet aanbrengen.
- l. Eisen mindervalidetoilet volgens BBL-verbouwing.
- m. Positie mindervalidetoilet bij voorkeur in de nabijheid van de entree, kantine en Grote Zaal.

Schoonmaakruimte

- a. Over de school verdeeld twee schoonmaakruimten plannen.
- b. In de schoonmaakkast dient ruimte te zijn voor schoonmaakkar.
- c. In schoonmaakruimte een uitstortgootsteen aanbrengen.
- d. De uitstortgootsteen voorzien van warm en koud water.
- e. In schoonmaakruimte ruimte reserveren voor opslaan van schoonmaakpullen.
- f. Alle wandafwerking schrobvast uitvoeren middels tegelwerk of gelijkwaardige afwerking tot plafondhoogte.

D. Duurzaamheid en gezondheid

Algemeen

- Verschillende aspecten van duurzaamheid verdienen gelijkwaardige aandacht (energie, materiaal, water, luchtkwaliteit, ecologie).
- Voor duurzaamheid en gezondheid dient voldaan te worden aan de eisen van Frisse Scholen, versie 2021. In principe is klasse B het uitgangspunt tenzij dit in de context van het bestaande gebouw en zijn omgeving onmogelijk te halen is. Het afwijken van de eis klasse B dient met argumentatie onderbouwd te worden.
- De opdrachtgever streeft naar een installatie-arm gebouw: installaties zijn geen doel op zich,
- De installaties zijn gebruiksvriendelijk en flexibel in het kader van fluctuerende leerlingenprognoses.
- De Grote Zaal dient bij voorkeur apart aangestuurd te worden opdat deze apart gebruikt kan worden buiten de reguliere schooluren (bijvoorbeeld bij voorstellingen in de avonduren of verhuur aan buitenstaanders.)

Duurzaamheid (toekomstbestendigheid)

D1. Energieprestatie

Luchtdichtheid, energievraag, energieopwekking, Isolatiewaarde gebouwschil, bemetering, compartimentering

- Uitgangspunt voor het vernieuwde gebouw is het BENG niveau. Het ontwerp dient te voldoen aan de eisen van BENG 1 en BENG 2. Door de aard van het gebouw en de locatie is BENG 3 niet haalbaar anders dan met forse ingrepen of hoge kosten. In het ontwerp dient wel zoveel mogelijk energie op een duurzame wijze opgewekt te worden maar de eisen van BENG 3 hoeven niet behaald te worden
- Alle nieuwe systemen in het gebouw zijn energiezuinig uitgevoerd.
- De luchtdichtheid van het te renoveren bestaande gebouw dient $Q_{v,10}$ minimaal $0,04 \text{ [dm}^3./(\text{s}\cdot\text{m}^2.)]$ te zijn. Van het nieuw te bouwen deel dient de luchtdichtheid $0,4 \text{ [dm}^3./(\text{s}\cdot\text{m}^2.)]$ te zijn.
- Nieuwe beglazing heeft zontoetredingsfactor (ZTA) $< 0,4$ en lichttoetredingsfactor (LTA) $> 0,75$.
- Nieuwe ramen en buitendeuren hebben een dubbele kierdichting.
- Nieuwe gevels uitvoeren conform het BBL met een isolatiewaarde van $> 4,7 \text{ m}^2 \text{ K/W}$.
- Vloeren begane grond waar mogelijk isoleren met een isolatiewaarde van $> 3,7 \text{ m}^2 \text{ K/W}$.
- Nieuwe en bestaande daken uitvoeren met een isolatiewaarde van $> 6,3 \text{ m}^2 \text{ K/W}$.

D2. Flexibiliteit

Draagstructuur flexibiliteit; paneelwanden; installaties; draagstructuur, scheiding casco- gevel- afbouw

- Omwille van gewenste bouwkundige flexibiliteit worden zoveel mogelijk niet dragende binnenwanden toegepast.
- De gebouwindeling maakt het mogelijk om instructieruimten samen te voegen of op te splitsen.
- Installatietechnische voorzieningen zijn tegen redelijke investeringen aan te passen.

D3. Milieuprestatie

Milieubelasting, trias energetica, duurzaamheidsambitie, warmte koudeopslag, groendaken, zonnecollectoren.

- Er mogen geen milieuonvriendelijke materialen of materialen met emissies van schadelijke stoffen worden toegepast (Richtlijnen milieubewust ontwerpen, publicatie Ministerie VROM).
- Indien PV-panelen worden toegepast deze integraal in het dakvlak opnemen. De toepassing van PV panelen dient eerst met de gemeente (welstand en monumenten) afgestemd te worden.

D4. Water

Wateropvang, hergebruik water, beperken watergebruik, wateronderwijs

- a. Het gebruik van water in het gebouw zoveel mogelijk beperken. Waterbesparende toiletten, kranen, douches toepassen.
- b. Het regenwater opvangen en hergebruiken voor het bewateren van de planten en (eventueel) bewassen van de ramen.
- c. Toepassen van ECO-boilers voor warm tapwater gebruik.

D5. Ecologie

- a. De buitenruimte wordt op een natuur-inclusieve wijze ingericht.
- b. De keuze van de beplanting wordt afgestemd op de directe omgeving om een ecologisch samenhangend geheel te creëren.
- c. Er worden voorzieningen aangelegd om voor dieren een passend leefklimaat te realiseren.
- d. Ten behoeve van de biodiversiteit enkele vleermuiskasten opnemen aan de gevel en enkele zwaluwpannen in het dak opnemen voor de zwaluwen. Uitgaan van 5 vleermuiskasten en 5 zwaluwpannen tenzij het Flora en Fauna onderzoek meer kasten cq pannen vereist.

D6. Duurzaamheid en onderwijs

- a. Gebouw draagt bij aan ondersteuning van duurzaamheid onderwijs en begrip bij leerlingen.
- b. Gebouw faciliteert ook in het gebruik een duurzaam gebruik.

D7. Materialen

- a. Er moet gestreefd worden zoveel mogelijk materiaal ter hergebruiken in het pand. De materialen van de (waarschijnlijk) te slopen kantine, en dan met name de houten spanten, dienen hergebruikt te worden in het nieuwe gebouw.
- b. Toe te passen materialen zijn zoveel mogelijk hergebruikte materialen of materialen van natuurlijke oorsprong (biobased).
- c. Bestaande materialen die voor de verbouwing niet meer herbruikbaar zijn dienen elders gerecycled worden.
- d. Platte daken uitvoeren in groene uitvoering, minimaal in mos-sedum kwaliteit.
- e. Al het toe te passen nieuwe hout in het gebouw is hout met het FSC-houtkeurmerk en bij voorkeur van Europese afkomst.

Gezondheid (binnenmilieu)

Algemeen

Om een gezond binnenmilieu te realiseren dient een goed ruimtelijk ontwerp gekoppeld aan een robuuste installatie ontworpen te worden. Gestreefd met worden naar zoveel mogelijk passieve maatregelen (oriëntatie, isolatie, zonwering, zomernachtventilatie etc) om de omvang van de installaties en de daarbij behorende regeltechniek te beperken.

D10 Daglicht

Visueel comfort, gevelopeningen, daglichtfactor, zon- en lichtwering.

- a. In onderwijsruimten is de afstand van vloer tot (verlaagd) plafond minimaal 3,2 meter.
- b. Daglichtfactor van onderwijsruimten is in midden van onderwijsruimte minimaal 5% op 0,8 meter hoogte.
- c. (voor muzieklokaal is daglicht ook wenselijk maar een lagere waarde is toereikend)
- d. In ruimten met digitale schoolborden is helderheidswering (met blijvend uitzicht naar buiten) aanwezig.

- e. Om verblindingshinder tegen te gaan is de UGR factor < 16 .
- f. Daglichttoetreding in lokalen bij voorkeur van links, vanuit het kindperspectief gezien.
- g. Onderwijsruimten hebben bij voorkeur 2-zijdig daglicht.
- h. De LTA-waarde van de beglazing is minimaal 0,75;
- i. De daglichttoetreding komt bij voorkeur van links, vanuit het perspectief van de leerling gezien en van boven.
- j. Ontworpen daglichtoplossing is (integraal) afgestemd met zonwerende voorzieningen.

D11 Kunstlicht

Visueel comfort, verlichting, lichtstelsel, lichtniveau, aanwezigheidsdetectie en daglichtafhankelijke regeling.

- a. Het gebouw is rondom voorzien van adequate bewegingsgestuurde (slagvaste) buitenverlichting.
- b. Uitbreiding aansluiten op de bestaande centrale veegschakeling voor verlichting en overige bedieningsapparatuur.
- c. Verlichting in onderwijsruimten is in twee zones te schakelen.
- d. Verlichting in verblijfsruimten is voorzien van daglichtafhankelijke regeling en aanwezigheidsdetectie.
- e. Verlichting in toiletten is voorzien van aanwezigheidsdetectie.
- f. Verlichtingsniveau op werkvlakniveau onderwijsruimten is minimaal 500 lux. In de bergruimten en verkeersruimten minimaal 250 lux. De kleurtemperatuur bedraagt 3000 of 4000 Kelvin, nader te bepalen in overleg met de opdrachtgever.
- g. Maximale luminantieverhouding 1:10:30 (taak: directe omgeving: periferie)
- h. Een flickerfrequentie van minimaal 100Hz en met een flickerpercentage $< 3\%$ conform IEEE standard 1789;
- i. Verlichting moet per ruimte handmatig uitgeschakeld kunnen worden.
- j. Uitgangspunt voor verlichting is 2,5 W/m²/100 lux. (check met huidige normen)
- k. In het matrix Ruimteboek wordt per ruimte de eis aan de gemiddelde verlichtingssterkte (Egem) weergegeven.
- l. De gestelde eisen t.a.v. verlichtingssterkte dienen tijdens de gehele gebruiksduur van de verlichting op elke plaats van het werkvlakniveau gerealiseerd te worden.
- m. De verlichtingsberekening dient uitgevoerd te worden conform NEN-EN 12464-1. Voor de uitgangspunten t.b.v. de verlichtingsberekeningen wordt verwezen naar de hierboven beschreven eisen. Overige te hanteren uitgangspunten bij de verlichtingsberekeningen zijn:

D12 Luchtverversing

Binnenluchtkwaliteit, ventilatiecapaciteit, centraal- of decentraal, ventilatiesysteem; bedieningsgemak, nachtventilatie.

- a. Het gebouw is zodanig ontworpen dat het een natuurlijke trek van lucht (dus verversing/ verkoeling) bevordert.
- b. De ventilatie dient per ruimte beperkt regelbaar te zijn. Maximale verschil 5% ten opzichte van de waarde conform Frisse Scholen.
- c. Instructieruimte(n) hebben te openen raamoppervlakte van 4m², waarvan helft boven in het raamvlak. Dit geldt niet voor het muzieklokaal. De spuivoorziening ondervindt geen hinder van de buitenzonwering.
- d. De te openen raamdelen zijn tegelijkertijd te gebruiken met de buitenzonwering.
- e. Luchtkanalen uit te voeren conform het kwaliteitshandboek luchtkanaalsystemen van LUKA d.d. 2022.
- f. Luchtverversing bedraagt min. 40m³ per leerling per uur.
- g. Bij het lokaal met een kookvoorziening (elektrische kookplaat) dient een aparte afzuiging te worden toegepast. Afhankelijk van het keukengebruik moet er een keuze gemaakt worden voor een recirculatiekap of een afzuiging met een afvoer direct naar buiten.
- h. Voor de keukens en sanitaire ruimten dient een separaat afzuigstelsel opgenomen te worden waarbij de afgezogen lucht direct naar buiten en via het dak wordt afgevoerd. Daarbij dient er aandacht te zijn dat

afzuiging niet uitkomt onder een ander lokaal in verband met geluidsoverlast.

- i. Voor de Binasklokken en het practicumlokaal is een aanvullende afzuiginstallatie aanwezig. Deze aanvullende afzuiging wordt gekoppeld aan de retour van het basis ventilatiesysteem. Als de aanvullende afzuiging in een BINASK-lokaal aangaat, dient de retour van het ventilatiesysteem terug te toeren.

D13 Luchtkwaliteit

Binnenluchtkwaliteit, kwaliteit toevoerlucht, beïnvloeding; onderhoud; monitoring; vrije hoogte.

- a. CO₂ concentratie in onderwijsruimten is in 95% van de gebruikstijd maximaal 950 ppm. (Frisse Scholen klasse B)
- b. CO₂ sensoren en CO₂ monitoring dient te zorgen voor optimaal gebruik en inregeling van ventilatiesystemen.
- c. Filters van luchtbehandelingsinstallatie moeten goed/gemakkelijk bereikbaar en reinigbaar zijn.
- d. Ventilatieopeningen bevinden zich niet achter de zonwering.
- e. Het gebouw dient te worden opgeleverd met een gedegen gebruiksinstructie en monitoring gedurende 1e jaar.
- f. De relatieve vochtigheid dient te liggen tussen de 30% en de 70%. Dit moet gerealiseerd worden zonder toepassing van specifieke luchtvochtigheidsinstallaties.
- g. De lichtsnelheden in de leefzone van lokalen en kantoren mogen in de zomer niet hoger zijn dan 0,20 m/s en in de winter niet hoger zijn dan 0,16 m/s (binnentemperatuur tussen 19 en 25 °C);

D14 Ruimteakoestiek

Akoestisch comfort, akoestiek, nagalmtijd (sec.); spraakverstaanbaarheid, installatiegeluid.

Lokaal/Lokalen

- a. De eisen uit Frisse scholen klasse B zijn van toepassing.
- b. De vloer- wand- en plafondafwerking is afgestemd op gewenste akoestiek onderwijsruimten.
- c. Geluidsniveau onderwijsruimten en speellokken tgv installaties geluid is max. 33 dB(A) op de hoogste stand gemeten.
- d. Nagalmtijd ingerichte onderwijsruimten met meer dan 30 leerlingen en verkeersruimten is gem. maximaal 0,8 sec
- e. Nagalmtijd ingerichte muziekrimte is gem. maximaal 0,8 sec. (bron: onderzoek TU Delft naar Amsterdams conservatorium)
- f. Het koorlokaal heeft een gewenste nagalmtijd van 1,5 seconde. Deze nagalmtijd wordt bij ander gebruik middels gordijnen verlaagd tot 0,8 seconden. De gordijnen worden geleverd en gemonteerd door de opdrachtgever. De aannemer draagt zorg dat de plafondafwerking langs voldoende sterk is om deze gordijnen te dragen, hierbij rekening houdend met de akoestische maatregelen in het koorlokaal.
- g. Muziekrimte heeft waar nodig absorberende wandbekleding om flutter te voorkomen.
- h. In de ontwerpfase dienen de akoestische consequenties van de ontwerpkeuzen voor de muziekrumten expliciet gemaakt te worden.

D15 Geluidsniveau

Akoestisch comfort, luchtgeluidisolatie tussen ruimten onderling, contactgeluid, geluidsisolatie waarde gevel.

- a. Luchtgeluidsisolatie (DnT:A) tussen onderwijsruimten of kantoren onderling is > 39 dB.
- b. Contactgeluidisolatie (LnT:A) tussen onderwijsruimten is > 59 dB
- c. Voor de muziekrimte en het koorlokaal is het uitgangspunt dat het gebruik van de ruimte geen overlast geeft aan de omliggende ruimten (dit geldt zowel voor de omliggende ruimten van de school als ruimten in de belendende panden). Denk daarbij vooral ook aan deuren en raamopeningen. Bij het ontwerp dient nader bekeken worden of dit geschiedt middels reguliere maatregelen of met een doos-in-doos principe.
- d. Geluidsniveau werk- onderwijsruimten binnen tgv buitengeluid is bij gesloten ramen maximaal 35 dB(A)

- e. Doorvoeren van installaties (=geluidslek) in wanden tussen onderwijsruimten zijn vermeden.
- f. Geluidsniveaus van installaties in werkruimten maximaal 35 dB(A)

D16 Thermisch comfort

Thermisch comfort, beïnvloeding; eisen

- . Algemeen: Het gebouw dient zodanig te worden ontworpen dat in het gebouw geen warmte of koude ervaren wordt die zodanig is, dat het functioneren van de gebruiker daardoor beperkt wordt.
- . Voor de eisen tbv het thermisch comfort dient aan de eisen van klasse B uit 'Frisse Scholen, versie 2022, voldaan te worden.
- . In het matrix Ruimteboek wordt per ruimte de temperatuureis weergegeven voor zowel de zomer- als de wintersituatie. Voor de serverruimte geldt een afwijkende eis, in deze ruimte dient in ieder geval van (actieve of bodem-) koeling voorzien te worden.

D17 Wintertemperatuur

verwarmingssysteem (temp. verwarming.); verticale temp. gradiënt (K/m)

- a. De verwarming kan per ruimte eenvoudig, doch beperkt (plus en min 2 graden C.), worden (na)geregeld.
- b. De bedieningsknop voor de temperatuur moet zonder instructies te begrijpen zijn.
- c. Operatieve temperatuur is bij buitentemperatuur < 20 C maximaal 21 C in 90% gebruikstijd.
- d. Luchtsnelheden in onderwijsruimten zijn s' winters niet hoger dan 0,16 m/s.

D18 Zomertemperatuur

Thermisch comfort, zonregulering, elektrisch bedienbare zonwering (ter voorkoming overhitting), koeling.

- a. In verblijfsruimten is op alle gevels behalve noordgevel buitenzonwering aanwezig.
- b. De zonwering bij voorkeur uitvoeren met uitvalschermen zodat uitzicht uit het lokaal onbelemmerd blijft.
- c. Buitenzonwering is aangesloten op de automatische installatie van het bestaande gebouw en daarnaast is in elke onderwijsruimte de installatie individueel te overrulen.
- d. In het gebouw maximaal gebruik maken van zomernachtventilatie.
- e. Operatieve temperatuur bij buitentemp. > 20 C maximaal 3 C boven buitentemp. in 90% van de gebruikstijd.
- f. De verwarming kan per ruimte eenvoudig, doch beperkt (plus en min 2 graden C.), worden (na)geregeld.
- g. Luchtsnelheden in onderwijsruimten zijn 's zomers niet hoger dan 0,20 m/s
- h. Eventuele lichtkoepels en straten zijn voorzien van zonwering en te openen delen voor afvoer van warmte.
- i. De temperatuuroverschrijdingsberekening opstellen volgens NEN 5060, waarbij het betreffende ontwerpjaar voor de temperatuuroverschrijdingsberekening (RA2008T1) wordt gehanteerd. Verdere uitgangspunten zoals verwoord in de vraagspecificatie.

E. Programma van eisen techniek

Algemeen

Alle wettelijke eisen voor het bouwen en gebruiken van schoolgebouwen zijn van toepassing. De wettelijke eisen worden in dit Programma van Eisen alleen opgenomen wanneer er projectspecifieke redenen voor zijn.

Onderhoud (afwerkingsniveau)

E1. Materialisatie

Afwerkingsniveau van vloeren, binnenwanden (schilderwerk), plafonds, deuren, ramen en trappen.

Algemeen

- a. De Vrije School Den Haag zit in een waardevol historische gebouw dat specifiek gebouwd is voor deze school en deze vorm van onderwijs. Met de verbouwing en renovatie dient met zorg omgegaan te worden met deze erfenis. Zoveel mogelijk materialen, kenmerkende details en afwerkingen dienen behouden te blijven.
- b. Materiaalkeuzes en detaillering zijn afgestemd op intensief gebruik, bedoelde functie en eenvoudige schoonmaakbaarheid. Onnodige hoeken, richels en andere plekken waar vuil zich kan ophopen worden vermeden.
- c. Dit geldt ook voor de installaties. Zo min mogelijk vrijhangende installatieonderdelen (kanalen, units, verlichting etc.) waar stof op blijft liggen.
- d. Aandacht voor het bereikbaar houden van te reinigen bouwonderdelen. Alle beglazing, binnen en buiten dienen goed toegankelijk te zijn om te reinigen.
- e. Er wordt gestuurd op 'total cost of ownership' (integraal kostenbeheer).
- f. Materialen kiezen die makkelijk vervangen kunnen worden en die ter vervanging lang leverbaar blijven.
- g. In verkeersruimten worden kwetsbare materialen vermeden;
- h. Plinten hebben een onderhoudsvriendelijke detaillering (in verband met stofoppeenhoping).
- i. Alle onderdelen van installaties moeten gedurende 10 jaar onderhoudsgarant en leverbaar zijn.
- j. Voor de keuze van de materialen moet gestreefd worden naar duurzame oplossingen. Hergebruik staat daarbij op één, bij het gebruik van nieuwe materialen hebben biobased de voorkeur. Zie verder hoofdstuk D.

Vloeren

- k. Vloer- en wand afwerkingen (in overeenstemming met het materiaal) moeten waar het gebruik dat nodig maakt wasbaar en stofvrij zijn, dat wil zeggen: te reinigen met water, waaraan professioneel reinigingsmiddel is toegevoegd, bij een zoveel mogelijk beperkte opnamemogelijkheid en/of afgifte van stof;
- l. Vloeren, wanden, voegen en naden (tot min. 70 cm hoogte) dusdanig uitvoeren dat vocht niet in het materiaal kan trekken;
- m. Vloeren lokalen dienen slijtvast en goed reinigbaar te zijn (linoleum of gelijkwaardig).
- n. In keukens en sanitaire ruimten uitvoeren in anti-slip gietvloeren met een holle plint.

Wanden

- o. Wanden dienen stof arm, schrobvast en vochtbestendig te zijn.
- p. Wanden dienen voldoende stootvast te zijn opdat ze niet ingetrapt kunnen worden. (bv klasse 6 Gyproc)
- q. Wanden in verkeersruimten en trappenhuizen stootvast en eenvoudig reinigbaar uitvoeren. (lambrisering). De meeste verkeersruimten hebben al een bakstenen lambrisering, de hoogte van deze lambrisering voldoet. De hoogte van de nieuw aan te brengen lambrisering afstemmen op de bestaande lambrisering.
- r. Wanden in de lokalen tot 1.20 meter stootvast en eenvoudig reinigbaar uitvoeren. (lambrisering).
- s. Aan wanden dienen voorzieningen gemonteerd te kunnen worden zoals beugels, digiborden, kasten, sanitair.

Aan voorzieningen als beugels en sanitair moeten gehangen of geleund kunnen worden.

Deuren

- t. Deuren uitvoeren als stompe deuren in kwaliteit massief om intrappen te voorkomen.
- u. Zelfsluitende deuren voorzien van een horizontale deurstang op circa 1050 mm hoogte.
- v. Alle bouwbeslag interieur in vandalismebestendige uitvoering. Hang en Sluitwerk moet zijn getest en goedgekeurd door de SKG volgens NEN 5089, klasse zwaar.
- w. Hang- en sluitwerk exterieur is uitgevoerd conform klasse BRL 3104 SKG 3 sterren.
- x. Sluitplan afstemmen op bestaande sluitplan en opstellen in overleg met de school.
- y. Alle deuren (behoudens die van bergingen/ magazijnen) zijn voorzien van veiligheidsglasstroken en/of zijlicht.
- z. Glazen wanden en deuren voorzien van een merkteken op ooghoogte ter bestrijding doorloop gevaar.
- aa. Bij alle deuren kaderprofielen toepassen ter voorkoming dichtknallen. De binnenkozijnen en binnenpuien moeten zodanig zijn samengesteld en vormgegeven zodat draaiende delen als deuren en ramen, beglazing, panelen hierin kunnen worden opgenomen zonder verdere vervormingen.
- bb. Zorg dat deuren geen obstakels worden. Waar mogelijk deuren 180 graden doordraaien. Schuifdeuren plaatsen waar mogelijk/wenselijk is.
- cc. Bij alle draaideuren een deurbuffer plaatsen ter voorkoming beschadiging wanden en/of deurklinken. Keuze per locatie bekijken. Vloerbuffers hebben de voorkeur omdat deze het meest vandaalbestendig zijn.

Materialen aanvullende eisen

- a. Er mogen geen scherpe randen/ bouwdelen in het gebouw voorkomen die letsel kunnen veroorzaken.
- b. Materialen die intensief/ frequent/ kostbaar onderhoud vergen, worden niet toegepast.
- c. Roosters onder 2.50 meter uitvoeren in stootvaste uitvoering.
- d. Platte daken voorzien van permanente dakbeveiliging.
- e. In lokalen en de verkeersruimten de wanden voorzien van een stootvaste lambrisering (bv hout) opnemen tot 1.05 meter hoogte.
- f. Hemelwater uitvoeren in thermisch verzinkt staal.
- g. HWA-leidingen in pandig akoestisch en thermisch (dampdicht) isoleren. Akoestische isolatie voorzien van loodfolie ten behoeve van de benodigde geluiddemping. De infiltratie van het regenwater dient plaats te vinden door middel van een grindkoffer.

E2. Hygiëne

Schoonmaakbaarheid, schoonloopzones en sanitaire installaties.

- a. Ter overweging: aparte schoonmaakkast met uitstortgootsteen in nieuwe uitbreiding.
- b. Inloopvuil dient te worden voorkomen door effectieve schoonloopzones bij ingangen De inloopzone dient minimaal 3 meter diep te zijn.
- c. Kasten van brandslanghaspels worden verzonken/vlak in de wand aangebracht.
- d. Richels en hoger gelegen 'liggende randen/oppervlakten' zijn vermeden. (in verband met stofoppeenhoping).
- e. Aandacht voor directe en eenvoudige wijze van glasreiniging. Beglazing binnen dient eenvoudig te bereiken zijn.

E3. ICT en elektra

Datanetwerken ICT datavoorzieningen; beveiligingsklasse (Marsch); data-, telefoon-, elektra-aansluitingen, printplaatsen

- a. ICT voorzieningen zijn afgestemd op pedagogisch concept.
- b. Het gebouw is uitgerust met een gecertificeerd datanetwerk van het type UTP Cat 6 of Cat 6a en-of WIFI. De nieuwe installatie hierop aansluiten.

- c. Data aansluitpunten voorzien van Cat 6 data kabel, aangesloten op bestaande patchkast in bestaande serverruimte.
- d. Maximale lengte netwerkkabel = 90 meter (anders tussenstation toepassen)
- e. In lokalen 1 data-aansluitpunt per 6 leerlingen, bij iedere data-aansluiting 3 WCD punten plaatsen.
- f. In elke verkeersruimte een WCD aanbrengen tbv schoonmaakwerkzaamheden. Maximale afstand tussen 2WCD in verkeersruimte is 30 meter (Check)
- g. Het gebouw beschikt over een mobiele geluidsinstallatie.
- h. In elk lokaal wordt een digitaal schoolbord aangebracht. Deze te voorzien van 2 USB data-aansluitingen, 2x WCD, 1x UTOPIA en 1x HDMI.
- i. Brandmeld- en inbraakinstallatie is naast met de brandweer ook afgestemd op de eisen van de verzekeraar.
- j. Telefooninstallatie uitrusten voor VOIP.
- k. Aanleggen wifipunt in elke ruimte boven het plafond.
- l. In elk kantoor per werkplek 2 data-aansluitingen en 3 WCD punten.
- m. Nabij de toegang tot het gebouw moeten voorzieningen worden getroffen m.b.t. de toegangscontrole. De bezoekersentree dient voorzien te worden van een videofoon/intercom en deurbel, welke vanuit een drietal (nader te bepalen) ruimten in het gebouw middels een huistelefoon met monitor te bedienen is.
- n. De deur van de serverruimte dient te worden voorzien van een uniek slot zodat de school de toegang van deze ruimte kan controleren.
- o. De bestaande (statische) schoolbel dient vervangen te worden door een systeem met meer mogelijkheden. De nieuwe lesbelinstallatie is in alle ruimten en buiten duidelijk te horen en is tevens te gebruiken als omroepinstallatie. De lesbelinstallatie is bij voorkeur een softwareoplossing die met meerdere schakelprogramma's te programmeren is. In ieder geval moet de lesbel per zone te programmeren te zijn en moet de omroepinstallatie op lokaalniveau functioneren (D.w.z. er moet per lokaal een oproep gedaan kunnen worden).
- p. Het gebouw dient voorzien te worden van een elektronisch inbraaksignaleringssysteem. Uitgaan van ruimtelijke detectie in alle direct van buitenaf bereikbare ruimten, in de ruimten waar apparatuur is opgesteld of waar waardevol materieel en materiaal ligt opgeslagen en in de verkeersruimten. Bij detectie van inbraak dient een signaal in het gebouw hoorbaar te zijn. De voorzieningen dienen door een NCP erkend beveiligingsbedrijf te worden aangebracht. Een BORG beveiligingscertificaat moet worden afgegeven. Doormelding naar een beveiligingsinstantie dient mogelijk te zijn.
- q. Bij het realiseren van een overdekte fietsenstalling deze voorzien van camera's met een opslagsysteem. Het opslagsysteem dient aan de wettelijke eisen te voldoen met betrekking tot opslag en bescherming van persoonsgegevens.

E4. Brandveiligheid en beheerssystemen

Brandveiligheid, brandmeldinstallatie, ontsluiting

- a. De brandveiligheidsvoorzieningen van de bestaande en de nieuwbouw gedeelten uitvoeren als een systeem.
- b. Brandveiligheidsopzet en toepassing brandveiligheidsvoorzieningen conform geldende eisen.
- c. De voorzieningen van de gebouwinstallatie aansluiten op het bestaande gebouwbeheerssysteem.

F. Bijlagen

Bijlage 1: Ruimte-eisen per functie 29-01-2026

Bijlage 2: Ruimtestaat: ruimte aantallen, vierkante meters en Netto vloeroppervlakte. 29-01-2026

Bijlage 1: : Ruimte-eisen per functie

Lokalen		
Aantal	23	
	3	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	30	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	54	m2 - 15% van lokalen 45 M2 of groter
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	ja	
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120 cm
	Glas naast of in de deur	
	Geschikt voor ophangen digiborden	
	tegels ruim om wastafel	
	Inrichting: Wandkast of losse lokaalkast	
Vloerafwerking	Linoleum o.g.	
Overige eisen afwerkingsniveau?	ramen die open kunnen	
	Zonwering daar waar nodig volgens Frisse Scho	Volgnes berekeningen Frisse Scholen
Klimaat en ventilatie		
Geen extra eisen bovenop wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)		
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)	Met bewegingssensor	
Aanvullende bediening	aan/uitknop verlichting naast schoolbord	voor verlichting bij schoolbord
Akoestiek		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform ambitieniveau gemeente Den Haag (klasse B)		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	8 dubbele wcd's per lokaal, in alle hoeken	dubbele wcd midden op muur achter digibord, 150cm
	dubbele wcd midden op muur van digibord, 150cm	
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting wifi punt boven plafond
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	1 datapunt midden op muur achter digibord, 150 cm. digibord met aan beide zijden een opklapbaar
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	nee	
Sanitaire voorzieningen		
Wastafel	ja	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	

Scheikundelokaal		Apart Binask Programma van Eisen opstellen
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		Extra vluchtweg conform eisen
Aantal leerlingen	30	
Minimale plafondhoogte	2,8 m	
Oppervlak	75 m ²	
Locatie	Geegroepeerd met Binask ruimten en TOA + opslagruimten	direct toegang tussen Scheikunde lokaal en TOA
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	ja	
Afwerkingsniveau:		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
	Glas naast of in de deur	
	Geschikt voor ophangen digiborden	
	Tegels ruim om wastrog	
Vloerafwerking	Linoleum o.g.	
Overige eisen afwerkingsniveau?	ramen die open kunnen	
	Zonwering daar waar nodig volgens Frisse Scholen klasse B	
	ARBO eisen voor binaslokalen zoals o.a. noodknop, douches enz.	
Inrichtingseisen	demonstratietafel met wasbak met afvoer, gas (gasfles), water koud/warm en elektra	
	Grote spiegel boven demonstratietafel voor beter zicht voor leerlingen	
	per twee tafels wasbak, gas, elektra, water.	Tafels leerlingen vast aan vloer gemonteerd
	ruimte voor kapstok voor labjassen	
	Wandkast of losse lokaalkast	
	Verduisteringsvoorziening	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	afzuiging tbv zuurkast	
	extra afzuiging/ventilatie ivm proefjes buiten zuurkast	
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)	Met bewegingssensor	
Aanvullende bediening	aan/uitknop verlichting naast schoolbord	voor verlichting bij schoolbord
Akoestiek		
Geen extra eisen bovenop wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	8 dubbele wcd's per lokaal, in alle hoeken	
	per twee tafels een elektra aansluiting	
	dubbele wcd midden op muur achter digibord, 150cm	
	aansluiting voor zuurkast	
	aansluiting vaatwasser	
	wandgoot rondom met elektra	
Gas	gas (gasfles) op demonstratietafel en per twee leerlingtafels	
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	Nee	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting wifi punt boven plafond.
		1 datapunt midden op muur voor digibord, 150cm
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	digibord met aan beide zijden een opklapbaar krijtbord
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	Bij wastrog en wasbak en per twee leerlingtafels
Warm tapwater	ja	Bij wastrog
		demi- watervoorziening
Sanitaire voorzieningen		
Wasbak	ja	demonstratietafel met dubbele kraan, wasbak, elektra en gas en een wasbak per twee leerlingtafels
Douche	ja	nooddouche
Wastrog	ja	3 kranen, koud en warm

Natuurkundelokaal en practicumlokaal		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		Extra vluchtweg conform eisen
Aantal leerlingen	30	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	75	m2
Locatie	Geegroepeerd met Binask ruimten en TOA + opslagruimten	
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	ja	
Afwerkingsniveau;		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
	Glas naast of in de deur	
	Geschikt voor ophangen digiborden	
	Tegels ruim om wastrog	
Vloerafwerking	Linoleum o.g.	
Overige eisen afwerkingsniveau?	ramen die open kunnen	
	Zonwering daar waar nodig volgens Frisse Scholen klasse B	
	ARBO eisen voor binaslokalen zoals o.a. noodknop, douches enz.	
Inrichtingseisen	demonstratietafel met wasbak met afvoer, gas (gasfles), water koud/warm en elektra	
	Grote spiegel boven demonstratietafel voor beter zicht voor leerlingen	
	per twee leerlingtafels wasbak, gas, elektra, water.	Tafels leerlingen vast aan vloer gemonteerd
	ruimte voor kapstok voor labjassen	
	Wandkast of losse lokaalkast	
	Verduisteringsvoorziening	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening		
	extra afzuiging/ventilatie ivm proefjes buiten zuurkast	
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)	Met bewegingssensor	
Aanvullende bediening	aan/uitknop verlichting naast schoolbord	voor verlichting bij schoolbord
Akoestiek		
Geen extra eisen bovenop wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Rotterdam		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	8 dubbele wcd's per lokaal, in alle hoeken	
	per twee tafels een elektra aansluiting	
	dubbele wcd midden op muur achter digibord, 150cm	
	aansluiting vaatwasser	
	wandgoot rondom met elektra	
Gas	gas (gasfles) op demonstratietafel en per twee leerlingtafels	
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	Nee	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting wifi punt boven plafond.
		1 datapunt midden op muur voor digibord, 150cm
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	digibord met aan beide zijden een opklapbaar krijtbord
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	Bij wastrog en wasbak en per twee leerlingtafels
Warm tapwater	ja	Bij wastrog
		demi- watervoorziening
Sanitaire voorzieningen		
Wasbak	ja	demonstratietafel met dubbele kraan, wasbak, elektra en gas
Douche	ja	nooddouche
Wastrog	ja	3 kranen, koud en warm

Scheikundelokaal		Apart Binask Programma van Eisen opstellen
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		Extra vluchtweg conform eisen
Aantal leerlingen	30	
Minimale plafondhoogte	2,8 m	
Oppervlak	75 m ²	
Locatie	Geegroepeerd met Binask ruimten en TOA + opslagruimten	direct toegang tussen Scheikunde lokaal en TOA
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	ja	
Afwerkingsniveau:		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
	Glas naast of in de deur	
	Geschikt voor ophangen digiborden	
	Tegels ruim om wastrog	
Vloerafwerking	Linoleum o.g.	
Overige eisen afwerkingsniveau?	ramen die open kunnen	
	Zonwering daar waar nodig volgens Frisse Scholen klasse B	
	ARBO eisen voor binaslokalen zoals o.a. noodknop, douches enz.	
Inrichtingseisen	demonstratietafel met wasbak met afvoer, water koud/warm en elektra	
	Grote spiegel boven demonstratietafel voor beter zicht voor leerlingen	
	langs wand wandgoten met elektra aansluiting voor 30 leerlingen	
	ruimte voor kapstok voor labjassen	
	Wandkast of losse lokaalkast	
	Verduisteringsvoorziening	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	afzuiging tbv zuurkast	
	extra afzuiging/ventilatie ivm proefjes buiten zuurkast	
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)	Met bewegingssensor	
Aanvullende bediening	aan/uitknop verlichting naast schoolbord	voor verlichting bij schoolbord
Akoestiek		
Geen extra eisen bovenop wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	8 dubbele wcd's per lokaal, in alle hoeken	
	30 aansluitingen voor microscopen ed.	
	dubbele wcd midden op muur achter digibord, 150cm	
	aansluiting vaatwasser	
	wandgoot rondom met elektra	
Gas		
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting wifi punt boven plafond.
		1 datapunt midden op muur voor digibord, 150cm
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	digibord met aan beide zijden een opklapbaar krijtbord
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	Bij wastrog en wasbak en per twee leerlingtafels
Warm tapwater	ja	Bij wastrog
		demi- watervoorziening
Sanitaire voorzieningen		
Wasbak	ja	demonstratietafel met dubbele kraan, wasbak, elektra en gas en een wasbak per twee leerlingtafels
Douche	ja	nooddouche
Wastrog	ja	3 kranen, koud en warm

TOA ruimte		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	nvt	
Minimale plafondhoogte	geen eis	m2
Oppervlak	16m2 + 25 m2 opslag	behoeven niet samen te vallen/ wel in nabijheid
Opgave van wat er nodig is in deze ruimte	Overleggen met TOA voor nadere invulling	
In nabijheid lokalen Binasklokken	ja	
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	nee	
Uitzicht naar buiten	nee	
Afwerkingsniveau:		
Wandafwerking	tegels ruim rondom wasbak	
Vloerafwerking	Linoleum o.g.	
Overige eisen afwerkingsniveau?		
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	n.t.b.	
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	500	lux
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Akoestiek	Toa ruimte nagelmtijd <0,8 sec	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	n.t.b.	hangt af van benodigde voorzieningen
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	Nee	
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat,	ja	datapunten voor twee werkplekken
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	ja	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	n.t.b.	
Keukenblok	nee	
Wastrog	n.t.b.	

Euritmie ruimte		
Aantal	3	waarvan 1 in Grote Zaal en 1 op plek podium
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	30	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	75	
Overige eisen?		
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	ja	
Afwerkingsniveau:		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm, afhankelijk van gekozen wandafwerking
Vloerafwerking	Houten vloer	Zwevende vloer voor demping
Overige eisen afwerkingsniveau?	Ramen die open kunnen	Conform Frisse Scholen
	Zonwering daar waar nodig volgens Frisse Scholen klasse B	
Inrichtingseisen	Lichtwering	
	Wandkast of losse lokaalkast	
Klimaat en ventilatie		
Conform wettelijke eisen	Ventilatie hangt af van warmtelast	
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	Graag aan/uitknop naast schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Zie pve frisse scholen		
overleg		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	8 dubbele wcd's, in alle hoeken	Vorbereiding digibord gewenst, daarvoor ook dubbele wcd aanbrengen
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt en vorbereiding digibord met dubbele wcd's op wand. Plaats in
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	nee	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	ja	tegels ruim om wasbak
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	nee	

Praktijklokaal muziek		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	30	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	75	m2
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	ja	
Afwerkingsniveau:		
Wandafwerking	Lambrisering of wandkasten	Tot 120cm
	Ruime tegelwerk rondom wasbak	
Vloerafwerking	Linoleum	
Overige eisen afwerkingsniveau?	Lichtwering	
Inrichtingseisen	Bergruimte in de buurt van lokaal	
	Veel ruimte voor wandkasten.	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	Ventilatie hangt af van warmtelast	
Verder conform pve frisse scholen klasse B		
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	Graag aan/uitknop naast schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Zie pve frisse scholen	Aanvullende akoestische en geluidseisen muzieklokaal in overleg muzieksectie	
Geluidwering	Extra eisen geluidwering naar omliggende ruimten	Geldt voor lucht- en contactgeluid. Advies: apart programma van eisen voor muziekruimte
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	Wandgoot met wcd's voor muziekinstrumenten.	Voorbereiding digibord gewenst: dubbele wcd's op wand.
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja, plaats in overleg	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting wifi punt boven plafond.
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee, wel voorbereiding treffen	Aansluiting tbv voorbereiding digibord aan wand.
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	nee	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	ja	tegels ruim om wasbak
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	nee	

Grote Zaal met koor voor toneel, koor, euritmie, bijeenkomstruimte		
Aantal	1	Uitgangspunt is de bestaande Grote Zaal
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	30 en als bijeenkomstruimte circa 350 personen	
Minimale plafondhoogte		4 m
Oppervlak	229 (zaal) en 104 (podium)	podiumruimte verlagen tot dezelfde hoogte als zaal
Overige eisen	Aparte opslagruimte voor stoelen is wens	wens is een verrijdbare tribune
	Vrije vloer	
	ruimte in nabijheid met toegang tot podium	
	Ruimte wordt zeer divers gebruikt.	Rekening houden met
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	Bestaande situatie voldoet voor grote zaal, niet voor podium ruimte.
Uitzicht naar buiten	ja	Bestaande situatie voldoet voor grote zaal, niet voor podium ruimte.
Afscheiding	Akoestische schuifwand tussen zaal en podium	Voor gebruik als twee aparte ruimten.
Afwerkingsniveau:		
Wandafwerking	Oorspronkelijke details behouden	
Vloerafwerking	Houten vloer	Zwevende vloer voor demping
Plafondafwerking	Vlak plafond als bestaand	Uitvoering afhankelijk van nagalmtijdoplossing
Overige eisen afwerkingsniveau?	Niet-kwetsbare wandafwerking	
	verduisteringsgordijnen	
	Podiumgordijnen	
	Demontabel podium	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	Ventilatie hangt af van warmtelast. Denk aan gebruik door 300 personen	
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	500 Lux	
Dimbare verlichting	ja	
Aanvullende gebruikerswensen	Toneellicht	
Akoestiek		
Geluidisolatie tussen ruimten onderling	Specificeren voor muziek, toneel en euritmie iom adviseur	
Geluidisolatie tussen ruimten en verkeersruimten	Specificeren voor muziek, toneel en euritmie iom adviseur	
Nagalmtijd	Specificeren voor muziek, toneel en euritmie iom adviseur	Nagalmtijd te variëren tussen 0,6 en 1,5 sec.
Akoestiek	Specificeren voor muziek, toneel en euritmie iom adviseur	Hoofdgebruik is toneel
Elektra		
Aansluitingen 230 V	N.t.b. op basis van de inrichting en het gebruik	o.a. voldoende elektrapunten tbv elektrische muziekinstrumenten en podiumgebruik
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	ja	Nodig voor theaterverlichting
		Voorzieningen voor regieruimte op het balkon
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In meerdere hoeken data-aansluitingen, Ook bij een eventuele regieruimte op het balkon.
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	Voor gebruik als theater moet er een licht- en geluidsinstallatie zijn, inclusief een beamer met een scherm.
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	nee	
Warm tapwater	nee	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	ja	bij kleedkamervoorzieningen
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	nee	

Praktijklokaal ambachtelijk: houtbewerking		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	24	
Minimale plafondhoogte	2,8 m	nr. indien in souterrain mag daarvan afgeweken worden
Oppervlak	75 m2	In souterrain minimaal 100 m2
Overige eisen	Goed te bereiken met de lift tbv transport materialen	
	Bijvoorkeur op de begane grond.	Alternatief Souterrain mits bereikbaar voor transport materialen. Lengte 3 meter.
Opgave van te gebruiken apparaten (aantallen, vermogen, geluidbelasting)	n.t.b.	
Inrichtingseisen	Wandkasten	
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
	tegels ruim om wastrog	
Vloerafwerking	gietvloer	
Overige eisen afwerkingsniveau?	moet voldoen aan de arbo-eisen	
Inrichtingseisen	Wandtafel met aansluitingen	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	Afhankelijk van apparaten	stofafzuiging met extra capaciteit
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	aan/uitknop naast schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Maximaal geluidniveau gebouwinstallaties	Bouwbesluit	
Maximaal geluidniveau vanuit omgeving	Bouwbesluit	
Geluidisolatie tussen ruimten onderling	Specificeren voor houtbewerking en metaal iom adviseur	
Geluidisolatie tussen ruimten en verkeersruimten	Specificeren voor houtbewerking en metaal iom adviseur	
Nagalmtijd	Specificeren voor houtbewerking en metaal iom adviseur	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	wandgoot met wcd's, aantal in overleg ntb
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	ja	1 aansluiting voor kolomboor
		Arbo eisen zoals noodknoppen
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Vuilwaterafvoer	ja	
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	nee	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	ja	3 kranen

Praktijklokaal ambachtelijk: metaalbewerking		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	24	
Minimale plafondhoogte	souterrain	afwijkend van eisen Frisse Scholen
Oppervlak	75	m2
Overige eisen	Goed te bereiken met de lift tbv transport materialen	
	Bijvoorkeur op de begane grond/ souterrain	Souterrain toegestaan mits bereikbaar voor materialentransport
Opgave van te gebruiken apparaten (aantallen, vermogen, geluidbelasting)	n.t.b.	
Inrichtingseisen	Wandkasten	Deels afsluitbaar voor
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	beperkt indien gesitueerd in souterrain
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
	tegels ruim om wastrog	
Vloerafwerking	gietvloer	
Overige eisen afwerkingsniveau?	moet voldoen aan de arbo-eisen	
Inrichtingseisen	Voor metaal is er een wandtafel nodig waarop gesoldeerd kan worden	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	Afhankelijk van apparaten	stofafzuiging met extra capaciteit
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	aan/uitknop naast schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Maximaal geluidniveau gebouwinstallaties	Bouwbesluit	
Maximaal geluidniveau vanuit omgeving	Bouwbesluit	
Geluidisolatie tussen ruimten onderling	Specificeren voor houtbewerking en metaal iom adviseur	
Geluidisolatie tussen ruimten en verkeersruimten	Specificeren voor houtbewerking en metaal iom adviseur	
Nagalmtijd	Specificeren voor houtbewerking en metaal iom adviseur	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	wandgoot met wcd's, aantal in overleg ntb
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	ja	1 aansluiting voor kolomboor
		Arbo eisen zoals noodknoppen
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting wifi punt boven plafond
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Vuilwaterafvoer	ja	
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	nee	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	ja	3 kranen

Praktijklokaal ambachtelijk: textiel		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	24	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	75	m ²
Overige eisen?		
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
Vloerafwerking	Linoleum og	
Overige eisen afwerkingsniveau?	Tegels ruim om keukenblok	
Overige inrichtingseisen	Hoge kastjes boven keukenblok	
	Waslijnen onder kastje tbv ophangen batikwerk	
	Grote tafels	
	Opslagruimte o.a. voor opbergen naaimachines	
	droogruimte	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening		
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	aan/uitknop naast schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform ambitieniveau gemeente Den Haag		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	wandgoot met wcd's 24 werkplekken
		dubbele wcd midden op muur achter digibord, 150cm
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting voor wifi achter plafond
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	1 datapunt midden op muur voor digibord, 150cm
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	Sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	nee	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	ja	Vier spoelbakken met kranen, koud en warm
Wastrog	nee	

Praktijklokaal ambachtelijk: Beeldende vorming/tekenen		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	24	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	75	m2
Overige eisen?		
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
Vloerafwerking	Linoleum og	
Overige eisen afwerkingsniveau?	Tegels ruim om wastrog	
Overige inrichtingseisen	Grote tafels	
	Opslag voor schilderezels	
	Opslag voor grote vellen papier	
Klimaat en ventilatie		
Volgens eisen Frisse Scholen klasse B		
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	aan/uitknop naast schoolbord voor verlichting in nabijheid schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform ambitieniveau gemeente Den Haag		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	wandgoot met wcd's 24 werkplekken
		dubbele wcd midden op muur achter digibord, 150cm
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting voor wifi achter plafond
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	1 datapunt midden op muur voor digibord, 150cm
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	Sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	nee	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	ja	Drie kranen, koud en warm

Praktijklokaal ambachtelijk: Keramiek		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	24	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	75	m2
Overige eisen?		
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	Ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
Vloerafwerking	Gietvloer	
Overige eisen afwerkingsniveau?	moet voldoen aan de arbo-eisen	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening	t.b.v. keramiekoven	keramiekoven heeft eigen afzuiging nodig
	Keramiekoven bij voorkeur niet in lokaal maar in aangrenzende opslagruimte	
	Verder goede stofafzuiging en luchtbevochtiging	
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	aan/uitknop naast schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform ambitieniveau gemeente Rotterdam		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	wandgoot met wcd's, minimaal 24 aansluitingen
		dubbele wcd midden op muur van digibord, 150cm
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	ja	Voor keramiekoven, inclusief ventilatie
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt; 1 datapunt midden op muur voor digibord op h=150cm
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	data aansluiting achter digibord aan wand, 150 cm
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	nee	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	ja	3 kranen, koud en warm. Tegels ruim om wastrog. In nabijheid wastrog afvallemmer aan wand.

Praktijklokaal ambachtelijk: Grafische vormgeving		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	24	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	75	m2
Overige eisen?		
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	Ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
Vloerafwerking	Gietvloer	
Overige eisen afwerkingsniveau?	moet voldoen aan de arbo-eisen	
Klimaat en ventilatie		
Volgens eisen Frisse Scholen klasse B		
Licht		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform eisen gemeente Den Haag (klasse B)		
Algemeen verlichtingsniveau	Met bewegingssensor	aan/uitknop naast schoolbord
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform ambitieniveau gemeente Den Haag		
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt plus aansluiting wifi punt boven plafond.
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	dubbele wcd midden op muur achter digibord, 150cm
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	In elke hoek van lokaal datapunt; 1 datapunt midden op muur voor digibord op h=150cm
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	digibord aan wand, 150 cm
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	nee	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	ja	3 kranen, koud en warm. Tegels ruim om wastrog. In nabijheid wastrog afvallemmer aan wand.

Mediatheek		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	varierend	
Minimale plafondhoogte	2,8	m
Oppervlak	125	m2
Overige eisen?	ligging nabij entree	
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Lambrisering	Tot 120cm
Vloerafwerking	linoleum	
Overige eisen afwerkingsniveau?		
Inrichtingseisen	Kastenwand(en). Veel ruimte voor boekenkasten	
	Ruimte voor 30 computers. Hiervoor grotere tafels dan standaard	
	Stiltewerkplekken voor leerlingen (geen aparte ruimtes)	
Klimaat en ventilatie		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform ambitieniveau gemeente Den Haag (klasse B)		
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	Zie pve frisse scholen	
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Conform wettelijke eisen en Frisse scholen conform ambitieniveau gemeente Den Haag (klasse B)	Aandacht voor aangename akoestiek. Ruimte te gebruiken als prikkelarme omgeving.	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	wandgoot met wcd's tbv 30 computers + extra
		dubbele wcd midden op muur van digibord, 150cm
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	wandgoot met data-aansluitingen t.b.v. 30 computers
	ja	data aansluiting midden op muur achter digibord, 150cm
Lestijdsignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	nee	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	ja	tegels ruim om wasbak
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	nee	

Kantine en keuken		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	280	16 leerlingen tegelijk in kooklokaal. Als kooklokaal niet gecombineerd kan worden met de kantine, is op een andere plek een kookruimte nodig
Minimale plafondhoogte	4 m	Een hoogte van 4 m is wenselijk, maar het is acceptabel dat in het souterrain een lagere hoogte is.
Oppervlak kantine	300	m2
Oppervlak keuken	58	m2
Kooklokaal		
Voorzieningen kookruimte		16 kinderen, die werken in 4 groepjes van 4 leerlingen
Af te sluiten van de rest van de kantine?	halfopen	
Welke voorzieningen?	inductiekookplaten	Uitgangspunt: 1 per 2 leerlingen
	kastje met lades	Uitgangspunt: 1 per 2 leerlingen
	werkbladen met spoelbakken (1 spoelbak per 2 kookplaten)	
	demonstratietafel voor docent	
	vier ovens	
	Afwasmachine	
	Koelkast	
	Vriezer	
	Diverse apparaten zoals tosti-ijzers	
	Heetwater-tappunt	
	Voldoende opbergruimte	
Kooklokaal ook in gebruik tbv kantine?	ja	
Nog apart magazijn nodig tbv keuken? zo ja hoe groot?	ntb	
	moet voldoen aan HACCP-eisen	
Kantine	Uitgiftebalie, afsluitbaar (bijv. met rolluik) met kookblok en spoelbak	
	Vendingmachine (data-aansluiting nodig)	
	Koffie/thee-automaat voor leerlingen (data-aansluiting nodig)	
	Kantine sluit aan op entreehal.	
	Kantine verbonden met buitenruimte	
	Podium en geluidsinstallatie	
<i>Toelichting gebruik kantine/entreehal</i>	Het is een pauze- en overblijfruimte, wordt ook gebruikt in tussenuren.	
	Ontvangst van ouders tijdens ouderavonden met koffie/thee	
	Wordt gebruikt als vergaderruimte voor medewerkers	
<i>Inrichtingseisen</i>	Veel zitruimte: wandbanken, zitelementen	Zoveel mogelijk leerlingen een zitplek geven
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	ja	
Afwerkingsniveau		
<i>Wandafwerking</i>	Aula: Lambrisering; kookgedeelte: tegels	
<i>Vloerafwerking</i>	Aula: linoleum; kookgedeelte: gietvloer	
<i>Overige eisen bouwkundig</i>	Keuken voorzien van afvoerput	Afvoer aansluiten op vetput
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening (bovenop bouwbesluit)	Passend bij de keukenvoorzieningen	
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	300	lux
Dimbare verlichting	nee	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	Passend bij gebruik keuken en aula
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	vraag	Hangt af van gebruikte apparatuur, waarschijnlijk niet.
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	uitsplitsing maken tussen keuken/kooklokaal en kantine
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	data aansluiting achter digibord aan wand, 150 cm
Lestijdensignalering	ja	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan
Sanitair		
Vetafscheider	ja	In keuken
Koud tapwater	ja	In keuken
Warm tapwater	ja	In keuken
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	ja	Wastafel met warm en koud water
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	nee	
Keukenblok	ja	met aansluiting vaatwasser
Wastrog	nee	

Voorbeeld keuken RSC Rotterdam

Entreehal		
Aantal		1
De huidige entreehal is het uitgangspunt. Het is wel de wens de entreehal te verruimen en de entreeportaal groter te maken.		
Automatische deuren of handmatig?	dubbele deuren handmatig	In het geval dat de deur op slot zit, ook op afstand te openen bij receptiebalie en conciërge.
Ruimtelijke eisen		
Aantal leerlingen	nvt	
Minimale plafondhoogte		
Oppervlak	bestaande entree, bij voorkeur groter	
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	voorkeur	De aantrekkelijkheid van de entree dient vergroot te worden.
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau	robuust, bestand tegen intensief gebruik door leerlingen	
Wandafwerking	bestaande lambrisering handhaven of terugbrengen.	
Vloerafwerking	Linoleum	schoonloopmat
Plafondafwerking	vlak plafond als bestaand	afwerking vlakke plafond afstemmen op akoestiekeisen
Overige eisen afwerkingsniveau?	Kluisjes in de nabijheid van de entreehal, bijvoorbeeld in tussenlid of kelder. Kluisjes zo plaatsen dat leerlingen niet in pauzes bij lesruimtes moeten zijn.	
Klimaat en ventilatie		
geen specifieke eisen		
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau		300 lux
Dimbare verlichting	nee	Verlichting centraal te bedienen bij de receptie
Aanvullend	accentverlichting wenselijk	Voor aantrekkelijker en uitnodigender entree. Bij voorbeeld aanlichten kunstwerken leerlingen.
Akoestiek		
Akoestiek entree	nagalmtijd 0,8	ruimte met in spitsuren veel leerlingen, Aangename akoestiek. Eventueel akoestische voorzieningen op wanden.
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	dubbele wcd voor mededelingenscherf
		voldoende wcd's voor de schoonmaak en aansluiten tijdelijke
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	mededelingen scherm, verspreid in de ruimte diverse data-aansluitingen plus aansluiting wifi
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	mededelingenscherf
Lestijdsignalering	ja	Schoolbel, één binnen en één op het plein
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	inschakelpaneel

Receptie		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte	2.4	
Oppervlak	18	m2
Goed zicht op entree en leerlingen in kantine?	ja	
Afsluitbaar?	ja	Vanwege geluid en kou is afsluitbaar een eis.
Aantal werkplekken	2	Huidige receptie is 29 m2.
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	
Uitzicht naar buiten	voorkeur	Wel zicht op de voordeur.
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Goed reinigbaar	
Vloerafwerking	Linoleum	
Overige eisen afwerkingsniveau?		
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening (bovenop Bbl)	Geen aanvullende eisen tov Bbl.	
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	500	lux op werkvlakniveau
Dimbare verlichting	nee	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	acht dubbele wcd	Verdeeld over de wanden. Minimaal vier dubbele wcd bij receptie.
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat,	ja	Minimaal acht data-aansluitingen
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel
Centraal bedieningspaneel	t.b.v, verlichting, overwerk timers, omroepinstallaties, ventilatie- en verwarmingsinstallatie, brandmeldinstallatie	

Concierge		
Aantal		1
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte		2,6
Oppervlak		20 m2
Goed zicht op entree en leerlingen in kantine?	Goed zicht op plein, entreehal en voordeur.	
Afsluitbaar?	ja	
Aantal werkplekken?	2	
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Eenvoudig reinigbaar	
Vloerafwerking	linoleum	
Overige eisen afwerkingsniveau?		
Inrichtingseisen	Opslagruimte voor gereedschap, e.d. en EHBO-spullen	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening (bovenop Bbl)		
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	500	lux op werkvlakniveau
Dimbare verlichting	nee	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	Vijf dubbele wcd	
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	Zes data-aansluitingen
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	bedieningspaneel lestijdensignalering in kamer conciërge	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	ja	EHBO, alleen de spullen, geen bed
Douche	nee	
Uitsstortgootsteen	nee	
Keukenblok	nee	
Wastrog	mee	

Repro ruimte		
Aantal	1	
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte	2,6	
Oppervlak	6	m2
Waar situeren in het gebouw: bij conciërge, begane grond, administratie, anderszins?	in nabijheid conciërge	
Wat voor apparatuur?	twee printers	
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	nee	
Uitzicht naar buiten	nee	
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking		
Vloerafwerking	Linoleum	
Overige eisen afwerkingsniveau?		
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening (bovenop Bbl)		aanvullende eisen tbv repro
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	500	lux op werkvlakniveau
Dimbare verlichting	nee	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	Afhankelijk van apparatuur	
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Zwakstroom		
Aansluitingen data (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	zes data-aansluitingen
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	sleutel volgens nader op te zetten sluitplan

Werkkasten		
Aantal	2	verdeeld over het gebouw
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte		
Oppervlak	6	m2 - ruimte voor opslag, schoonmaakkar en uitstortgootsteen
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	nee	
Uitzicht naar buiten	nee	
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	betegeld	
Vloerafwerking	gietvloer	
Overige eisen afwerkingsniveau?	eenvoudig te reinigen	
	afvoerputje in vloer	
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening (bovenop bouwbesluit)		
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	300	lux
Dimbare verlichting	nee	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	2 dubbele wcd	
Krachtstroom 400 V hoog vermogen	nee	
Sanitair		
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Toilet	nee	
Wastafel	nee	
Douche	nee	
Uitstortgootsteen	ja	
Keukenblok	nee	
Wastrog	nee	

Magazijnen en opslagruimten		
Aantal	5	Is minimum, meer opbergruimte/magazijnen is fijn
Waar moeten deze magazijnen komen?	Bereikbaar met de lift. Plaats van de algemene magazijnen in het gebouw is minder relevant.	
	Opslagruimte theater in nabijheid Grote Zaal	
	Opslagruimte Binask in nabijheid TOA	
	Magazijn houtbewerking bij praktijklokaal houtbewerking	
	Magazijn metaalbewerking bij praktijklokaal metaalbewerking	
	Eén magazijn in de buurt van de lounge ruimte en administratieve functies is gewenst	
Wat wordt er in bewaard?	Papier, kantoorartikelen, periodeschriften, spullen jaarfeesten, sanitaire artikelen (papier schoonmaak), catering/keuken voorraad (borden enz), facilitaire spullen (stofzuiger, groot gereedschap enz.), spullen werkweken (ehbo-dozen), middenbouw materiaal (skeletten enz.), toneelspullen, muziekinstrumenten, teken-schilder materiaal, klei, hout, gymmatten (acrobatiek, judo AS).	
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte	2,6	
Oppervlak	120	m2 - zie voor verdeling ruimtestaat
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	nee	
Uitzicht naar buiten	nee	
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Goed reinigbaar	
Vloerafwerking	Linoleum	
Plafondafwerking	Stootvast	geen systeemplafond
Overige eisen afwerkingsniveau?		
Klimaat en ventilatie		
Aanvullende ventilatie- of afzuigvoorziening (bovenop bouwbesluit)	afhankelijk van de op te slane materialen.	Indien opslagtype geen ventilatie vereist een minimale ventilatie aanhouden per ruimte.
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	300	lux
Dimbare verlichting	nee	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	2 dubbele wcd per ruimte	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat,	nee	
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Toegangscontrole	ja	moet afgesloten kunnen worden met sleutel

Toiletten		
Aantal	conform wettelijke eisen	
Eisen ontwerp	Zicht vanuit verkeersruimte op voorruimte toiletten bijvoorbeeld door glas in of naast de deuren, tbv voorkomen vandalisme	
	Mogelijk genderneutrale toiletten	nader te bespreken
Technische eisen		
Bouwkundig		
Afwerkingsniveau		
Wandafwerking	Tegels	
Vloerafwerking	Gietvloer met afschot naar gootje die richting schrobput gaat	Wens is om vloer te kunnen reinigen door emmer water over de vloer te gooien

Spreekkamers		
<i>Spreekkamers algemeen, aantal</i>		2
Met hoeveel mensen moet je er kunnen	twee tot vier personen	Afhankelijk van gebruik
Bij welke andere ruimten moeten ze in de buurt liggen?	Bij voorkeur in de nabijheid van de entree	Let op privacy.
<i>Spreekkamers ondersteuningsteam en RT</i>		3
Met hoeveel mensen moet je er kunnen	minimaal vier personen, bij voorkeur 6	
Bij welke andere ruimten moeten ze in de buurt liggen?	Bij docentenruimtes	
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte		2,6
Oppervlak spreekkamer algemeen		12 m2
Oppervlak spreekkamer ondersteuningsteam en		10 m2
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	geen eis	Raam gewenst
Uitzicht naar buiten	geen eis	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	Vier dubbele wcd	
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek, apparaat,	ja	Twee dubbele data-aansluitingen
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	nee	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	

Personeelslounge		
Bij welke andere ruimten moet het in de buurt liggen?	Werkruimte, teamleider, ondersteuningsteam en medewerkers werkkamer.	
Zijn er andere specifieke aandachtspunten/eisen?	Licht en uitzicht, rustige plek	
Overige aandachtspunten	Lockers voor medewerkers in of nabij de lounge (evt op de gang).	te rekenen met 80 lockers 350x300 mm
	Garderobe of kapstokken	
	Niet toegankelijk voor leerlingen	
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte	2,6	bestaande hoogte docentekamer is akkoord
Oppervlak	70	m2
Technische eisen		
Bouwkundig	ja	ramen die open kunnen
Daglichttoetreding van buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Uitzicht naar buiten		
Klimaat en ventilatie		
Ventilatie en luchtkwaliteit volgens Bbl, nieuwbouw		
Licht		
Algemeen verlichtingsniveau	300 lux	
Dimbare verlichting	nee	
Akoestiek		
Volgens Bbl nieuwbouw	Aanvullend: nagalmtijd is <0,8 sec.	
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	14 dubbele wcd's	Dubbel in elke hoek en dan extra bij keukenblok
Zwakstroom		
aansluitingen data	ja	Dubbele data-aansluiting in elke hoek plus bij zitruimten in de lounge
Audiovisuele aansluitingen (beeld/geluid)	ja	
Lestijdensignalering	nee	
Intercom	nee	
Sanitair		
Vuilwaterafvoer	ja	
Koud tapwater	ja	
Warm tapwater	ja	
Sanitaire voorzieningen		
Keukenblok	ja	Vaatwasmachine, koelkast, koffiemachine, thee, watertappunt.

(Kantoor)werkplekken		
<i>Rector met besprekkamer</i>	1	
Aantal werkplekken	1	
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	ja	zes mensen
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?		gegroepeerd met andere kantoorruimten
Oppervlak	24	m2
<i>Administratie</i>	1	
Aantal werkplekken	2	
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	nee	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?		Lounge, verder in een gebied zonder leerlingen.
Oppervlak	14	m2
<i>Leerlingzaken</i>	1	
Aantal werkplekken	2	
Oppervlak	21	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	ja, met 2-4 mensen	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	Bijvoorbeeld in de buurt van de entreehal	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	ja	
<i>Kantoor conrectoren</i>	1	
Aantal werkplekken	3	
Oppervlak	30	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	ja, met 8 mensen	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	gegroepeerd met andere kantoorruimten	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	nee	
<i>Kantoor decanen</i>	1	
Aantal werkplekken	3	
Oppervlak	24	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	nee	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	gegroepeerd met andere kantoorruimten	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	nee	
<i>Kantoor administratie</i>	1	
Aantal werkplekken	6	
Oppervlak	48	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	nee	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	gegroepeerd met andere kantoorruimten	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	nee	
<i>Kantoor zorgcoördinator</i>	1	
Aantal werkplekken	1	
Oppervlak	30	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	ja, met 4 mensen	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	gegroepeerd met andere kantoorruimten	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	nee	
<i>Kantoor examenbureau</i>	1	
Aantal werkplekken	2	
Oppervlak	16	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	nee	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	gegroepeerd met andere kantoorruimten	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	nee	
<i>Kantoor roostermaker</i>	1	
Aantal werkplekken	1	
Oppervlak	10	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	nee	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	gegroepeerd met andere kantoorruimten	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	nee	
<i>Kantoor teamleiders</i>	1	
Aantal werkplekken	4	
Oppervlak	32	m2
Moet je op deze kamer kunnen vergaderen en zo ja, met hoeveel mensen?	nee	
Bij welke andere ruimten moet deze kamer in de buurt liggen?	gegroepeerd met andere kantoorruimten	
Vrij toegankelijk voor leerlingen?	nee	
Ruimtelijke eisen		
Minimale plafondhoogte	2,6	m
Technische eisen		
Bouwkundig		
Daglichttoetreding van buiten	ja	ramen die open kunnen
Uitzicht naar buiten	ja	Zonwering daar waar nodig
Elektra		
Aansluitingen 230 V (per werkplek, apparaat, leslokaal)	ja	Per werkplek vier wcd's
Zwakstroom		
aansluitingen data (per werkplek)	ja	Per werkplek twee data-aansluitingen.
		Extra data aansluiting voor tafelprinter